

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

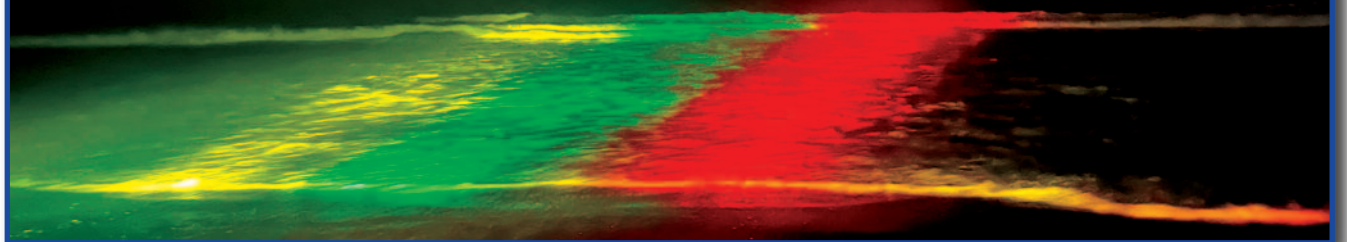
ŠEŠTADIENIS-SATURDAY – KOVO-MARCH 13, 2021 • Vol. CXII NR. 20

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 03-12-2021

Trispalvės bangose idėją įkvėpė mėnulio šviesa

Lietuvos vėliavos spalvomis suspindusios Ramiojo vandenyno bangos – tarsi kelias, kuris gali bent minutimis mus nuvesti į Lietuvą. Tokios interaktyvios šviesos meno instaliacijos idėja gimė Los Angeles gyvenančios Vaidos Kidykaitės vaizduotėje. Šią jos idėją palaikė ir padėjo įgyvendinti LR generalinio konsulato Los Angeles darbuotojai.

Apie tai, kaip Santa Monicos paplūdimyje tamsoje nusitiesė trispalvis kelias per bangas ir ką apie save papasakojo Vaida Kidykaitė. – 3 psl.

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Maža raidė – didelė kelionė

Devintoji lietuvių abėcėlės raidė – *ė* – yra unikali, jos nėra jokioje kitoje pasaulio kalboje. Kaip ši raidė su teisingu diakritiniu ženklu, t.y., tašku, atrado kelią į išsvijojus leidinius, skaitykite – 10 psl.

Mus, lietuvius, vienija kalba ir istorija, kultūra ir tradicijos. Istorijos vingiuose lietuviai randa ne tik būdą išgyventi, bet ir išsaugoti savo lietuvišką tapatybę.

Kur slypi tas lietuviybės genas? Tai bandysime sužinoti dalydamiesi istorijomis, kurių herojai gyvena šalia mūsų.

JAV Lietuvių Bendruomenės 70-metis šiame bus pažymimas įvairiais būdais. Vienas iš projektų pavadintas „Lietuviybės genu“. Tai 70 pasakojimų – 70-ies žmonių, įvairiais laikotarpiais susiejusių savo gyvenimą su šia organizacija, gyvenimo istorijų. Dalį jų galėsite skaityti „Draugo“ puslapiuose.

Pirmasis šios serijos pasakojimas, kurio herojus – buvęs Baltimorės lietuvių namų pirmininkas Vytautas Pakalniškis – 7 psl.

GANYTOJO ŽODIS

Dievo teismas ir gailestingumas

KARDINOLAS
SIGITAS TAMKEVIČIUS

Evangelijoje pagal Joną aprašomas fariziejaus Nikodemo susitikimas su Jėzumi. Geros valios fariziejus apsilankė pas Jėzų, trokšdamas pažinti, kas gi yra tas stebuklais garsus Galilėjos Mokytojas. Jėzus jam atskleidė visą eilę svarbių dalykų: Dievas myli pasaulį ir, trokšdamas jį išgelbėti, atsiuntė savo viengimį Sūnų: kas įtikės, bus išgelbėtas, kas netikės, bus pasmerkta. Jėzus kalbėjo: *Atėjo šviesa į pasaulį, bet žmonės labiau mylėjo tamsą nei šviesą, nes jų darbai buvo pikti* (Jn 3, 19). Sunaikiai nusidedančio žmogaus pasinėrimas į nuodėmės tamsą yra didžiausia jį išstinkanti Dievo bausmė.

Mus supanti egoizmo, neapykantos, palaidumo bei gobšumo tamsa yra ne mažiau grėsminga už dabartinę pandemiją. Nuodėmės tamsa anksčiau ar vėliau atneša sunkių pasekmių. Tik pažvelkime į Iraką, kur ką tik laikėsi popiežius Pranciš-

kus. Ši patriarcho Abraomo šalis ilgus dešimtmečius skendėjo nesibaigiančiuose karuose ir terorizme; krikščionys ir šiandien tenai nesijaučia saugūs. Dėl šios neapykantos tamsos, kuri vienos tautos žmones pavertė netaikomais priešais, kenčia milijonai žmonių; daugelis krikščionių tiesiog paliko savo tėvynę, nes nematė galimybės gyventi.

Dievo žodis kviečia suklusti, kai pastebime artėjančią nuodėmės tamsą, ypač kai norime savo darbus slėpti nuo žmonių akių. Sąžinė signalizuoja, kad sustotume ir liautumės eję į tamsą. Tokia sąžinė yra patikimas sargas, kuris mus sustabdo ir kviečia keistis į gera.

Tikėjimo kelionėje labai svarbu turėti šį nematomą draugą, kuris geba ir pabarti, ir pagirti, tačiau jei žmogus nuolat blogai elgiasi, jo sąžinė praranda jautrumą; prasideda grimzdimas į tamsą.

Nuodėmė pažeidžia Dievo sukurtą pasaulio tvarką ir neišvengiamai neša kančią; ją paprastai vadiname Dievo bausme. Iš tikrųjų ne Dievas baudžia, bet nuodėmė sužeidžia tiek

pavienį žmogų, tiek ir visuomenę. Dabartinė pandemija yra nuodėmės sužeisto pasaulio skausmas.

Antroje Karalių knygoje skaitome apie tai, kaip nedorai elgėsi išrinktosios tautos žmonės ir kas juos ištiko: *Viešpats, jų protėvių Dievas, siuntė jiems žodį per savo pasiuntinius kasdien be perstojo, nes jis gailėjosi savo žmonių ir savo buveinės. Jie išjuokdavo Dievo pasiuntinius, niekindami jo žodžius ir tyčiodamiesi iš jo pranašų* (2 Kar 36, 15–16) Ir tuomet ištiko bausmė: *Dievo Namai buvo sudeginti, Jeruzalės sienos nugriautos, visi jos rūmai ugnies suryti ir visi brangūs daiktai sunaikinti. Kas išliko nuo kalavijo, tuos jis išvarė į tremtį Babilone* (ten pat, 36, 19–20).

Šventoji istorija pasakoja ne tik apie nuodėmės tamsą ir ją lydincias bausmes, bet ir apie Dievo gailestingumą. Dievo Sūnus atėjo į mūsų tarpą ne teisti ir bausti, bet nešti Dievo gailestingumo. Susitikimo metu Jėzus Nikodemui pasakė įsidėmėtinus žodžius: *Kaip Mozė dykumoje iškėlė žaltį, taip turi būti iškeltas ir Žmogaus Sūnus, kad kiekvienas, kuris jį tiki, turėtų*

amžiną gyvenimą. Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą (Jn 3, 14–16).

Dievo žodis, parodęs nuodėmės tamsą ir jos padarinius, kviečia pakelti akis į kryžius, ant kurio prikaltas Jėzus. Šitokią kainą Jėzus užmokėjo, kad galėtume patirti Dievo gailestingumą, apie kurį apaštalas Paulius kalba: *Dievas, apstus gailestingumo, savo didžia meile, kuria mus pamilo, mus, mirusius nusikaltimais, prikėlė gyventi su Kristumi* <...>. *Jūs gi esate išgelbėti malone per tikėjimą, ir ne iš sąvės, bet tai yra Dievo dovana* (Ef 2, 4–5, 8).

Atsiprašykime Dievą, kad ne kartą savo gyvenime rinkdavomės tamsą, ir dėkokime už Jo gailestingumą, kuris teikia viltį ir drąsą pasitikti visas negandas ir siekti svarbiausio tikslo – amžinojo gyvenimo su Dievu.

„Lietuva – visų mūsų motina“

RAMŪNAS ČIČELIS

Šiais ilgamečio buvusio Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėse Amerikos Valstijose Stasio Lozoraičio žodžiais galima apibūdinti nuotaiką, kuria kovo 10-ąją dalijosi virtualios diskusijos „Lietuvos kelias į laisvę: atsiminimai iš Washingtono“ dalyviai. Renginyje vyko JAV Lietuvių Bendruomenės (LB), šiais metais švenčiančios septyniadesimt metų gyvavimo jubiliejų, iniciatyva.

Diskusiją moderavusi Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Lietuvių išeivijos instituto istorikė dr. Asta Petraitytė-Briedienė papasakoti ryškiausius prisiminimus apie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo įvykius, tų dienų aktualijas ir svarbiausius akcentus pakvietė Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininką profesorių Vytautą Landsbergį. Jis ypatingai gyvai ir ryškiai prisiminė savo pirmąją kelionę į JAV 1987 metais, kai susitiko su daugeliu anuomet dar okupuotos Lietuvos laisvės kovos draugų Čikagoje, New Yorke ir kituose Amerikos miestuose. V. Landsbergiui tada rūpėjo ne tik tėvynės nepriklausomybės atkūrimo reikalai, bet ir Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrybos archyvo likimas Vilniuje ir Kaune bei daugelis kitų kultūrinių klausimų. Neabejotinai svarbiausias moderniosios Lietuvos atkūrimo veikėjas V. Landsbergis virtualiosios diskusijos dalyviams ne tik pasakojo reikšmingų tėvynės likimui įvykių atsiminimus, bet ir pristatė savo naujausią

Pirmosios Gražinos ir Vytauto Landsbergių kelionės į JAV akimirka. Antrame plane kairėje – amb. Stasys Lozoraitis. Ambasados FB nuotr.

knygą – neseniai Lietuvoje išleistas 1990-aisiais savo rašytas užrašų knygeles, kuriose gausu autentiškos medžiagos ir betarpiškų pastabų.

Aktyvus JAV LB narys, 1987–1991 m. vadovavęs Lietuvių informacijos centro skyriui Washingtono, Viktoras Nakas renginio dalyviams priminė tuometinius lietuvių santykius su „Amerikos balso“ ra-

dijumi ir vienu įtakingiausių Amerikos pasaulio dienraščių „Washington Post“, kuriame, ir artėjant 1990 m. kovo 11-ajai, ir po beveik metų sausio 13-ąją, ir po jos pasirodė JAV valdžios institucijų dėmesį ir poziciją Lietuvos atžvilgiu formavusios publikacijos.

Laimutė Pilukaitė, 1990 metais dirbusi Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo sekretariate, teigė, kad tuo laiku ypatingas Lietuvos ginklas, kovojant dėl savo laisvės, buvo informacija. Pasak L. Pilukaitės, neįmanoma pervertinti vaidmens, kurį tada atliko žurnalistas Romas Sakadolskis ir kiti „Amerikos balso“ darbuotojai. Būtent šie žmonės, pašnekovės liudijimu, darė neišmatuojamai daug tam, kad laisvasis pasaulis ir JAV žinotų ir nuolat prisimintų apie Lietuvos okupaciją bei žmogaus teisių pažeidimus.

Antrindama L. Pilukaitė, ilgametė „Amerikos balso“ lietuvių skyriaus bendradarbė Virginija Vengrienė prisiminė, kad jos padėtis JAV buvo ypatinga, nes iki 21-erių metų amžiaus ji buvo gyvenusi okupuotoje Lietuvoje ir tik vėliau emigravo į Ameriką, kur baigė mokslus ir daugiau nei dešimtmetį darbavosi dėl to, kad tėvynė nebūtų atskirta nuo laisvojo pasaulio ir kad informacija, kiek įmanoma, pasiektų priespaudą kenčiančius tėvynainius ir jų skleidžiamos žinios patektų į JAV žiniasklaidą.

Ambasadore Gintė Damušytė, dabartinė Lietuvos ambasadorė Danijos Karalystėje, 1979–1991 m. Lietuvių informacijos centro direktorė, aktyviai veikusi JAV LB, pabrėžė, kad Amerikoje tuo laiku labai svarbi buvo Lietuvoje pagrindyje leista ir platinama „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“.

Nukelta į 14 psl.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

| Kanada – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

| Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

| Kanada – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

| Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.orgReklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.comRedaktorė –
Virginija PetrauskienėTechninis redaktorius –
Jonas KuprysKorektorė –
Dalia SokienėEl. svetainė –
Neringa SmilgytėUž skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Redaktorė Virginija Petrauskienė

ŠEŠTADIENIO POKALBIAI

Trispalvės bangose idėją įkvėpė mėnulio šviesa

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Vaida Kidykaitė, 29-erių architektūros dizainerė ir menininkė, jau daugiau nei penkerius metus gyvena Los Angeles. Mergina prisipažino, kad tik atvykusią, ją užbūrė šio krašto gamta ir spalvos bei šviesos – saulėlydžiai, švyturys tamsoje... Nors ir pasijutusi čia kaip namuose, nepaliauja ilgėtis Lietuvos. O iš to ilgesio gimsta nuostabių meno projektų idėjos.

Vaida Kidykaitė save vadina užsispyrusia žemaite.

Vaida, papasakokite kaip gimė idėja sukurti tokią nuostabią šviesos instaliaciją ir kaip gavote konsulato palaikymą?

Man šie metai buvo tikrai nelengvi. Gyvendama Amerikoje, dažnai galvoju apie Lietuvą ir joje likusius savo artimuosius tėvus ir brolių. Todėl norėjau meninės išraiškos pagalba pabandyti nors trumpam suvienyti išsibarsčiusius po pasaulį lietuvius. Visada žaviuosi nuostabia, nuolat kintančia gamtos skleidžiama šviesa. Čia, Los Angeles, ši gamtos šviesa kuria nuostabių pasaulių: mane žavi saulėlydžiai, dangaus spalvos, švyturio šviesa tamsoje... Todėl kilo mintis kurti meną vandenyno pakrantėje, nes ši erdvė – tarsi galerija po atviru dangumi. Mane įkvėpė bangos ir jose atsispindinti mėnulio šviesa. Kilo mintis, kad taip šviesomis būtų galima sukurti trispalvį kelią, nusitęsiantį „namo“ per Ramiojo vandenyno bangas. Pirmiausia pabandyčiau pati keliais nedideliais projektoriais nušviesti vandenyno pakrantę. Tą nufilmuotą mini instaliaciją kartu su nuotraukomis nusiunčiau buvusiam LR generaliniam konsului Los Angeles Dariui Gaidžiui, nes man buvo labai svarbi jo nuomonė. Jis mane padrąsino ir patarė kreiptis į laikinai konsulatui vadovaujančią Agnę Gurevičienę ir konsulato darbuotoją

Vaida dirba savo namų studijoje.

Trispalvės Lietuvos vėliavos kelias per vandenyną – tokią idėją menininkei įkvėpė vandenyje atsispindinti mėnulio šviesa.

Tomo Tumalovičiaus nuotr.

Aistę Vitkauskę. Jos mielai sutiko paremti mano idėją ir surengti interaktyvią šviesos instaliaciją. Aš nustebau, kad viskas pavyko taip greitai. Juk dėl COVID-19 apribojimų teko gauti leidimą iš Santa Monicos savivaldybės. Taip pat baiminomės, ar nepaaiškės, kad mūsų sumanyta akcija gali kaip nors pakenkti jūros faunai...

Kaip reagavo žmonės į tą fantastišką trispalvio kelio per bangas reginį?

Mūsų akcija prasidėjo tuomet, kai sutemo, maždaug 7 valandą vakaro. Tuomet, kai nušvito kelias per bangas, prie vandenyno tarsi atsivėrė meditaicinė erdvė. Susirinkusieji kiekvienas turėjo progą mintyse pagerbti Lietuvą. Žmonės fotografavosi, prie lietuvių jungėsi amerikiečiai, kurie tuo metu buvo paplūdimyje. Kai kurie, vedžiojantys šunis, pamatė iš tolo šviesą ir atbėgo klausti, kas čia vyksta. Tuo pačiu atlikome šviečiamąjį darbą – jiems papasakojome apie Lietuvą.

Vaida, tai, tikriausiai, jau nebe pirmoji jūsų idėja šioje galerijoje po atviru dangumi?

Taip, buvau užsidedusi statyti smėlio miestus. Pasigaminau trimačiu spausdintuvu savo namų, esančių Skuode, formą (panašią į pyragų kepimo formas) ir ėmiau statyti miestus, kuriuose išdygdavo iki 100 namų. Ta Skuodo namų idėja taip pat kilo iš ilgesio.

Pats laikas paklausti, kaip ir kada atsiradote Amerikoje, ir ką čia veikiate?

Aš esu architektūros dizainerė ir menininkė. Atvykau į Ameriką prieš kiek daugiau nei penkerius metus tęsti architektūros studijas, kurias pradėjau Anglijoje.

Dar būdama 12-metė, žinojau, kad norėsiu mokytis užsienyje. Tomis savo kalbomis visada gąsdindavau tėvus.

Nežinau, kodėl tokia mintis mane buvo apėdusi. Gal todėl, kad dar mokykloje buvau aktyvistė, dalyvavau įvairiuose mainų projektuose, kai mokiniai kuriam laikui važiuoja mokytis į kitą šalį. Aš net tris kartus važiauvau į Graikiją, Vokietiją... Tas mane uždegė, man patiko tarptautinis bendradarbiavimas. Todėl, dar nebaigusi Skuodo vidurinės mokyklos, jau žinojau, kad esu priimta į Anglijoje esantį Middlesex universitetą mokytis interjero architektūros. Ten įgijau interjero architektūros bakalaurą laipsnį. Anglijoje dirbau architektūros dizainerė Bluebottle Architektūros ir Dizaino kompanijoje. Beje, Europoje buvau nominuota D&AD dizaino nominacija (D&AD yra kūrybos organizacija, kuri nominuoja ryškiausius talentus visame pasaulyje). Tai man atvėrė daugiau kelių.

Prieš atvykdamą į Ameriką, pradėjau rinktis, kur galėčiau baigti magistro studijas – susiradau Los Angeles esantį privatų Sci-Arc Southern California Institute of Architecture. Kartu su tėvais surinkome visus pinigus, kiek galėjome skirti mano mokslams – jų užteko tik pusmečiui. Nutariau tą pusmetį pasimokyti, pamatyti, kas ir kaip toje Amerikoje. Tačiau taip atsitiko, kad to privataus universiteto vadovybė nusprendė man paskirti 15 tūkstančių dolerių stipendiją. Tai man prily-

go stebuklui, aš galėjau jame mokytis visus metus. Dabar dirbu pagal specialybę Studio PCH bendrovėje, įsikūrusioje Los Angeles, Venice, California. Per tą laiką, kai išvykau iš Lietuvos, teko padirbėti ir Europoje, ir Amerikoje, ir Azijoje (buvau išsiųsta trim mėnesiams į komandiruotę Kinijoje).

Ar Amerikoje žadate pasilikti? Ar čia jus jau aplankė tėvai?

Negaliu planuoti savo gyvenimo labai toli į priekį, gal tik kelerius metus galėčiau numatyti. Man čia, Kalifornijoje, labai patinka. Per Lietuvių Dienas susipažinau su kai kuriais čia gyvenančiais žmonėmis. Turiu darbo vizą, tad jaučiuosi saugiai ir tvirtai. Tėvai dar nebuvo manęs aplankyti šioje šalyje, sutrukdė pandemijos apribojimai visame pasaulyje. Bet tikiuosi, kad netrukus COVID-19 kliūtys išnyks ir mano tėvai galės atvykti į Ameriką.

Viena iš menininkės instaliacijų – Ramiojo vandenyno pakrantėje išrikiuotas smėlio namelių miestas. Šio miesto visi namai – tai sumažinta menininkės gimtojo tėvų namo, palikto Žemaitijoje, kopijos.

Šiame numeryje

Šiomis dienomis per visą Ameriką nuvilnijo Kovo 11-osios minėjimo renginiai. Jų buvo labai įdomių ir išradingų. Mūsų bendradarbiai, korespondentai stengiasi kaip galima greičiau apie juos papasakoti laikraščio puslapiuose. Bet kada šie šventiniai įspūdžiai pasieks jus?

Stringantis pašto tarnybos darbas – didelis rūpestis ir galvos skausmas. Mes mažai čia ką galime pakeisti. Tačiau norime priminti, kad yra būdų skaityti laikraštį greičiau. Prenumeratoriai gali nemokamai naudotis internetine prieiga, t.y., skaityti laikraštį internete jau jo išleidimo dieną. Tačiau jums turi būti suteiktas naudotojo identifikatorius ir slaptažodis. Kreipkitės el. paštu: skelbimai@draugas.org. Daugiau informacijos tel. 773-585-9500.

Galima, žinoma, užsisakyti „Draugą“ pirma klase – tokia prenumerata brangesnė, bet patikimesnė. Dar greitesnis būdas – internetinė prenumerata – tik 99 dol. metams, ir visas numeris jūsų kompiuterio ekrane pasirodys dar nespėjus ataušti spaustuvės dažams ant popierinio laikraščio.

Įveikime laikmečio sunkumus kartu!

Ramunė Lapas

Asmeninio archyvo nuotrauka.

TELKINIAI

Vargonininkė Vilma Meilutytė skaitydama pranešimą.

Dalis renginio dalyvių – nuotrauka atminimui.

Ramunės Kubiliūtės nuotraukos

Laisvės paminėjimas šiomet kitoks

Švenčiant Kovo 11-ąją, „Draugo“ redakciją dar pasiekia ir neseniai paminėtos Vasario 16-osios atgarsiai. O mes šiais pasakojimais dalijamės su savo skaitytojais. Juk iškovota Lietuvos laisvė yra mūsų visų stebuklas, kuriuo galima džiaugtis kasdien, kad ir visus metus.

MILDA ŠATIENĖ

Šiomet dėl pandemijos Cicero miestelio rotušėje neįvyko tradicinė kasmetinė Vasario 16-osios šventė. Paprastai kasmet iškilmingame šios šventės minėjime dalyvaudavo miestelio meras Larry Dominick ir kiti valdžios atstovai, taip pat ir dabartinis Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Mantvydas Bekešius.

Šiais metais mūsų Vasario 16-osios minėjimas vyko Šv. Antano bažnyčioje. Šaltą vasario sekmadienį Cicero lietuvai rinkosi į bažnyčią. Jos altorius buvo papuoštas Lietuvos ir JAV valstybių

vėliavėlėmis bei mūsų trispalvės spalvų gėlėmis. Kunigas Gediminas Keršys aukojo šv. Mišias, pasveikindamas visus su Vasario 16-ąją.

Po šv. Mišių vargonininkė Vilma Meilutytė pradėjo šventės programą. Ji kalbėjo, kad mūsų istorija turtinga svarbiomis pasididžiavimo vertomis datomis, kurios yra tautai atraminės ir pamatinės. Būtent tokia yra Vasario 16-oji, labai reikšminga kiekvienam lietuviui, žinančiam ir gerbiančiam savo tautos praeitį. Vasario 16-oji, Lietuvos valstybės atkūrimo diena – valstybinė Lietuvos šventė, skirta paminėti 1918 metais Lietuvos Tarybos signatarų pasirašytą Lietuvos nepriklausomybės aktą. Vasario 16-osios Aktas tapo pagrindu, kuris vienijo žmones, kovojusius už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Šventėje – apie Bendruomenės istoriją ir dabartį

Į bažnyčią atvykusi JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) Krašto valdybos Kultūros tarybos pirmininkė Giedrė Knieža atvežė jubiliejinę LB 70-čio vėliavą, kurioje pasirašo visos JAV susikūrusios LB apylinkės. Ji pakvietė apylinkės pirmininkę Mildą Šatienę vėliavoje įamžinti Cicero apylinkę. M. Šatienė pasakojo

apie Cicero apylinkės Bendruomenę, kuri susikūrė prieš 60 metų. Per tuos metus apylinkė subūrė kelis šimtus Bendruomenės narių. Čia plačiai sklaidėsi kultūrinių ir religinių organizacijų veikla, klestėjo lietuviškas švietimas. Šv. Antano parapijos mokykloje mokiniai kasdien mokėsi lietuvių kalbos. Žymūs organizacijų įkūrėjai ir Bendruomenės veikėjai: dr. Petras Kisielius, dr. Ferdinandas Kaunas, Juozas Mikulis, Aleksas Šatas, Adolfas Markelis, Stepas Ingaunis, Rimvydas Rimkus, Mindaugas Baukus, Marija Remienė, Birutė Zalatorienė ir daugelis kitų.

Ciceriečių bendruomenės sielovada rūpinosi kunigai: Jonas Stankevičius, Antanas Vilkaitis, Stepas Ingaunis, Ignas Albavičius, Kęstutis Trimakas, Arvydas Žygas, prelatas Jurgis Šarauskas bei kiti.

Dabar, nors ir mažesnį narių skaičių turinti Bendruomenė, tęsia lietuviybės puoselėjimą, sujungusi kelių kartų lietuvių. Šiuo metu Šv. Antano bažnyčioje šv. Mišias aukojo kunigas Gediminas Keršys ir kunigas Jaunius Kelpšas.

Renginio metu buvo išsakyta padėka dabartinės valdybos bei kontrolės komisijos nariams ir visiems, kurie nuoširdžiu darbu ir finansiškai remia apylinkės veiklą. Visi šventės dalyviai buvo pakviesti sugiedoti Lietuvos himną.

„Kaziukas“ St. Petersburge – net su šokiais

Kaziuko mugė – kasmetinė Lietuvoje rengiama liaudies meno mugė, kurioje žmonės pardavinėja savo pagamintus dirbinius. Mugė dažniausiai rengiama artimiausią Šv. Kazimiero dienos sekmadienį.

Mokytojas K. Gaška ir mokyklos mokinė su mama.

Ritos Sekmakas Bezdicek nuotraukos

Tradicionis pirkinys – riestainių karoliai. Daugelis taip pat keliauja į mugę įsigyti verbų ar meniškų rankų darbo kūrinių, buitinių daiktų. Nors Kaziuko mugė tradiciškai yra Vilniaus šventė, tačiau ji buvo pradėta švęsti ir kituose Lietuvos miestuose ir tapo Lietuvos tautine švente. O kaip šios šventės gali nešvęsti pasaulyje pasklidę lietuviai?

Šiais metais Lituanistinė mokykla „Saulutė“ nužugino ir Amerikoje, Floridos valstijoje, gyvenančius lietuvaičius, čia surengdama Kaziuko mugę.

Mokyklos mokiniai, likus dar savaitei iki mugės, pradėjo gaminti įvairius rankdarbius. Į pagalbą buvo pasitelkti ir vaikučių tėveliai, kurie taip pat buvo aktyvūs mugės dalyviai bei svečiai.

Šios šventės organizatoriai pakvietė ir daugiau prekybininkų, kurie atvyko net iš kitų valstijų. Visi Kaziuko mugės dalyviai džiaugėsi pavasariniu oru ir šventės šurmuliu. Šokių studijos „Ritmas“ šokėjai mugės dalyvius pradžiugino nuotaikingais lietuvių liaudies šokiais. O Amerikos lietuvių klube Floridoje, tą dieną šeimininkės virtuvėje prikepė bulvių plokštainio – kugelio. Valgytojai džiaugėsi šiuo lietuvių gomuriui mielu patiekalu.

Dėkojame visiems renginio dalyviams ir svečiams. Taip pat visiems, prisidėjusiems ją organizuojant. Kaziuko mugę šiais metais aplankė nemažai žmonių. Tikimės tokio pat aktyvumo ir kitais metais.

Ramunė Gaškienė, Lit. m-los „Saulutė“ direktorė

Pasirodė šokių grupės „Ritmas“ šokėjai.

Kokia gi mugė be riestainių...

Ramusis vandenynas nušvito trispalvėmis bangomis

Neįprasto reginio prie Ramiojo vandenyno susirinko stebėti lietuvių šeimos.

Nuotraukų ir vaizdo įrašų autoriai: Tomas Tumulovičius ir LR gen. konsulas Los Angeles.

Artėjant Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Los Angeles pakvietė Los Angeles lietuvius stebėti įspūdingą reginį – specialiai Kovo 11-osios proga Santa Monicoje sukurta interaktyvią šviesų instaliaciją, nušvietusią Ramųjį vandenyną trispalvėmis spalvomis.

„Šis trispalvis kelias per Ramųjį vandenyną – kaip švyturio šviesa, mėnulio atspindys bangose, tamsoje nušviečiantis kelią namo“, – instaliaciją pristatė idėjos autorė Vaida Kidykaitė. Los Angeles lietuvių teigimu, šia simboliška akcija siekta suburti lietuvių bendruomenę ir meno pagalba įnešti daugiau šviesos, laimės ir pasidžiavimo.

„Nuoširdžiai džiaugiuosi šia gražia iniciatyva ir esu įsitikinusi, kad dabartiniu visiems sudėtingu metu ji į visų Lietuvą mylinčių ir jos pasiilgusių žmonių širdis atneš daugiau vilties ir optimizmo“, – teigė laikinoji generalinė konsulė Los Angeles Agnė Gurevičienė.

Vėlų vakarą Santa Monicos paplūdimyje susirinkę vietos lietuviai galėjo ne tik saugiai pasigrožėti geltonai, žaliai ir raudonai nusidažiusiomis vandenyno bangomis, tačiau ir pasiklausyti Lietuvos nepriklausomybės priešaušryje, „Roko maršo“ metu, skambėjusių dainų ir sušilti prie lietuviškų žolelių arbatos puodelio.

Tai jau ne pirmoji tokia lietuvių vienijanti akcija Los Angeles – šiemet Laisvės gynėjų dienos proga buvo galima pasivaikščioti Santa Monicos paplūdimyje „pražyduosioje“ tūkstančių neužmirštuolių

pievoje, o Vasario 16-oji Los Angeles paminėta, sukuriant didžiausią tautinės vėliavos spalvų dekoraciją užsienyje – trispalvės spalvomis nudažius „mažąją Lietuvą“ vadinamos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos 300 m² salės stogą.

Nuotraukos ir vaizdo medžiaga:

https://drive.google.com/drive/folders/1OLF8QN5eScGpt4vIbszDrv5y_yC--VPj?usp=sharing

LR generalinio konsulato Los Angeles pranešimas spaudai

Laiškai iš Lituanistikos tyrimo centro archyvų suskambėjo portugalų kalba

Prieš dešimtmetį dr. Audriui Pliopliui sumanius rengti parodą „Viltis ir dvasia“ („Hope and Spirit“) vienu iš parodos akcentų tapo laiškai iš Sibiro. Šiuos laiškus dr. Plioplys atrinko iš Lituanistikos tyrimo centro Pasaulio lietuvių archyvo. Juose – lietuvių, išstremtų į Sibirą gyvenimo istorijos – netektys, kasdienybė. Dr. Plioplio iniciatyva, kai kuriuos iš šių laiškų Luka Šaparnytė ir Sam De Sando perskaitė ir jie buvo paskelbti „YouTube“, kur jau sulaukė daugiau nei 18 000 peržiūrų. Kaip teigia dr. Plioplys, neseniai su juo susisiekė Paulo Gomes, 17 metų moksleivis iš jėzuitų kolegijos „Colégio Anchieta“, esančios Porto Alegreje, pietinėje Brazilijos dalyje. Paulo studijų kryptis yra ekonomika ir istorija, todėl jis domisi komunizmo atsiradimu ir pasekmėmis. Moksleivis pagalvojo, kad šie laiškai bei dr. Plioplio pristatymai apie gyvenimo sąlygas Sibire turi būti prieinami ir portugalų kalba, ir, niekieno neraginamas pats juos išvertė. Taigi dabar Sibiro tremtinių laiškai, kadaise pasiekę JAV ir atsidūrę Lituanistikos tyrimo centro archyvuose, dr. Plioplio dėka prikelti antram gyvenimui, dabar prabilo portugalų kalba ir toliau byloja apie sudėtingą lietuvių tautos likimą. Juos galima pamatyti *You Tube* *Cartas da Sibéria – Parte 1 – YouTube*.

Lituanistikos tyrimo centro informacija

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

Moksleiviai svarsto įpročių galią

LILĖ SADAUSKAITĖ, ŪLA LAPKUTĖ

Pandemija pakeitė visų gyvenimus, bet turbūt labiausiai – moksleivių. Per ketverius gimnazijos lankymo metus jauniems žmonėms ypač svarbu burtis, ir susidraugauti, save išbandyti, o karantinas iš jų atėmė visus metus, gal net daugiau. Moksleivio kasdienybė tapo nuotolinės pamokos, knygos, kompiuteriniai žaidimai ir muzika. Labai skaudu, kad šią žiemą neįvyko Moksleivių ateitininkų sąjungos (MAS) rengiami Žiemos kursai Dainavoje, į kuriuos išeivijos lietuviškas jaunimas noriai rinkdavosi ne tik linksmai bendrauti, bet ir gvildinti rimtesnes tikėjimo bei lietuviškos tapatybės temas.

Norėdama atsverti moksleiviams padarytą nuoskaudą, MAS Centro valdyba sugalvojo surengti tris „Zoom“ susitikimus „Žiemos kursų dvasioje“.

Pirmą susirinkimą vasario 14 d. vedė vadovės Ūla Lapkutė ir Lilė Sadauskaitė. Tema – „Sveiki įpročiai: Kaip juos formuoti?“

Ūla Lapkutė papasakojo, ko ji išmoko iš rašytojo Charles Duhigg knygos „Įpročių galia“ („The Power of Habit“). Dauguma mūsų kasdienių pasirinkimų gali atrodyti kaip gerai apgalvoti sprendimai, bet tokie nėra. Jie tėra įpročiai. Ir nors kiekvienas įprotis pats savaime reiškia labai mažai, ilgainiui jie turi didelę įtakos mūsų sveikatai, darbo našumui ir

Žiemos kursų dvasioje

Moksleivių ateitininkų „Zoom“ susirinkime jaunimas diskutavo, kaip atsisakyti blogų įpročių.

laimei. Pagal Duhigg, kiekvienas įprotis turi tris fazes. Pirmą, kažkas iššaukia veiksmą, kaip, sakykim, „kavutės valandėlė“. 10 val. rytą suskamba laikrodis, ir žinom – laikas gerti kavą ir gal... su saldžia bandele... Antra, negalvodami praryjam bandelę; trečia – esame patenkinti. Ir tai darome kas dieną, negalvodami. Anot Duhigg, reikia perprogramuoti smegenis, kad laikrodžio suskambėjimas iššauktų ne valgymą, o gal smagų pasivaikščiavimą su drauge. Ilgainiui tai taps įpročiu.

Ūla papasakojo, kaip, naudodamasi šiuo metodu, ji nustojo valgyti perdirbtą maistą, mankštintis kiekvieną dieną, padaro viską, ką buvo užsiplanavusi ir – gal svarbiausia – kas rytą pakloja lovą! Ir tai daro kas dieną, tiesiog negalvodama. Kai įprantame, protas būna išlaisvinamas daryti svarbesnius sprendimus. Šito metodo tikslas yra sukurti ilgalaikius pokyčius, kurie vėliau natūraliai veiks, ir nebereikės priklausyti nuo valios jėgos.

Po paskaitos moksleiviai grupėmis diskutavo, kokius įpročius jie norėtų pakeisti ir kaip jie tai galėtų įvykdyti.

Susirinkimui baigiantis vadovės pasiūlė moksleiviams formuoti gerus įpročius savo gyvenimuose darant gerus darbelius. Pavyzdžiui, moksleiviai gali nukasti sniegą kaimynui arba nueiti į parduotuvę ir apipirkti

senelius. Nusprendėme, kad kitame susirinkime moksleiviai papasakos apie savo gerus darbelius, kad galėtų pasidalinti patirtimi, kaip kiekvienas lavino savo sveikus įpročius.

Moksleivių susirinkimas: Žiemos kursų dvasioje – 2

Antras moksleivių susitikimas vyks kovo 14 d. 2 val. p. p. (Čikagos laiku). Jį ves vadovai Žiba Kisielitė, Jokūbas Baranauskas ir Lilė Sadauskaitė.

Susirinkimo tema: „Visuomeninė veikla: meilė artimui“. Kartu žiūrėsime kelis trumpus filmukus apie meilę artimui. Pagal šiuos video įrašus vadovai kartu su moksleiviais diskutuos, kaip galima skleisti meilę ir džiaugsmą kitiems. Taip pat kalbėsime apie savanoriavimą.

Kviečiame visus Šiaurės Amerikoje gyvenančius ir lietuviškai kalbančius 9-12 klasių moksleivius.

Registruotis: bit.ly/MASzoom.
Iki pasimatymo!

Sendraugių misija Lietuvoje ir išeivijoje: tarp tradicijos ir ateities

Ateitininkų sendraugių sąjunga Lietuvoje kviečia visus pasaulio sendraugius ateitininkus virtualiai susitikti šeštadienį, kovo 20 d., 11 val. r. Čikagos laiku (18 val. Lietuvos laiku) pasikalbėti apie Sendraugių misiją Lietuvoje ir išeivijoje.

Registracija į renginį: <https://forms.gle/yGZ9YT7BNTtXo93T6>

Susitikimas vyks „Zoom“ platformoje, prisijungimo nuoroda bus atsiųsta užsiregistravusiems. Numatoma renginio trukmė: 2 val.

Susitikime bus keliami du klausimai: „Kur mes esame?“ ir „Kokie mūsų siekiai ir uždaviniai“. Pirmąjį klausimą apžvelgs aktyvūs ateitininkai iš Lietuvos ir Šiaurės Amerikos, o antrąjį – AF Tarybos pirmininkas Vygantas Malinauskas.

Atsakymų bus ieškoma diskusijose, kuriose laukiama kiekvieno sendraugio žodžio, minties, idėjos, kritikos ir pasiūlymo.

Daugiau informacijos: sendraugiai@ateitis.lt arba žinute „Facebook“ paskyroje „Ateitininkai sendraugiai“.

Gavėnios rekolekcijos jauniausiems ateitininkams ir jų draugams Pokalbius praves ses. Ignė

Sekmadienį, kovo 14 d., Jaunųjų ateitininkų sąjungos (JAS) nariai iš visos Šiaurės Amerikos susitiks su sesele Ignė Marijošūte pakalbėti apie Gavėnią. JAS nariai bus padalinti į dvi grupes pagal amžių.

6 val. v. (Čikagos laiku): nuo darželio iki 3 skyriaus
7 val. v. (Čikagos laiku): nuo 4 iki 8 skyriaus

Tie, kurie nėra užsirašę dalyvauti 2020/2021 m. (virtualioje) JAS kuopoje ir negavo „Zoom“ jungties, dar gali užsirašyti. Informacija: JAS@ateitis.org.

Metiniai susirinkimai karantino metu

Ateitininkų namai Lemonte

Ateitininkų namų metinis susirinkimas vyks kovo 21 d. sekmadienį, 12 val. p. p. (Čikagos laiku) nuotoliniu būdu per ZOOM platformą. Prisijungimo nuoroda bus atsiųsta paprašius Dainės Quinn el. paštu: dainequinn@gmail.com

Ateitininkų šalpos fondas

Ateitininkų šalpos fondo metinis narių susirinkimas vyks 2021 m. balandžio 11 d., sekmadienį, 2 val. p. p. nuotoliniu būdu per ZOOM platformą.

Fondo nariams bus išsiųsti pranešimai paštu su nuoroda, kaip prisijungti prie susirinkimo. Negavę pranešimo turėtų kreiptis į AŠF valdybą el. paštu: asfondas@gmail.com
Ateitis Relief Fund 1380 Castlewood Dr., Lemont, IL 60439

Kertinis akmuo

VAIDA MEIŽYS

Kas yra bendruomenė? Išgirdus šį žodį, kyla asociacijos su žodžiais draugauti, bendrauti. JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) tinklalapyje skaitome, kad ją „sudaro Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenantys lietuviai, mišrių šeimų ne lietuvių kilmės sutuoktiniai ir tokių šeimų palikuonys“. Atvykusieji prieš karą ar po jo, pirmosios, antrosios ar trečiosios bangos išeiviai iš Lietuvos neminimi ir neskirstomi į „jie“ ir „mes“. Tačiau ar realybėje visada būna būtent taip?

Ko gi ieško ir kaip jaučiasi dabartiniai, naujieji emigrantai? Apie tai šis pasakojimas.

Labdaringas Baltimorės lietuvių namų 100-mečio minėjimo vakaras buvo smagus. Jam pasibaigus, dar vilkėdami tais pačiais iškilmingais rūbais, su **Vytautu Pakalniškiu** tęsėme pokalbį lietuviybės tema. Paklausiau apie jo patirtį lietuviškoje organizacijose. Jis su šypsenele prisiminė savo pirmąjį apsilankymą Baltimorės lietuvių namuose.

– Dar būdamas Lietuvoje žinojau, kur važiuoju, – savo pasakojimą pradėjo Vytautas. – Prieš tai apsilankęs čia mano draugas gana išsamiai „nupiešė“ vietos veikėjų personažus. Taigi, barmenės vardą žinojau vos pravėręs Baltimorės lietuvių namų duris, nors mačiau ją pirmą kartą. Jos didelės akys irgi išdavė, kad ji mane atpažino – naujokas. „Labą-ą-ą vakarą-ą-ą“, – aiškiai marijampolietiška atsakė į mano pasisveikinimą.

Atvažiauvau čia ne tuščiomis, susipažinimo vakarui turėjau nupiešęs plakata ir parengęs tuo metu „ant bangos“ buvusių lietuviškų šlagerių kompaktinę plokštelę. Plakate buvo skelbiama: „Penktadienį alus – už dyką“. Taip norėjau pritapti prie naujos bendruomenės, kad buvau pasiryžęs net už visus sumokėti. Žinojau, kad minėta barmenė yra ir vietos bendruomenės „informacijos centras“. Po poros susipažinimo sakinių, ji ranka pamojo į praeinantį pagyvenusį vyrą: „Pirmininke, va nauji lietuviai atvažė-e-e-vo.“

Prisistačiau vadovui ir pagyriau trupanciais dažais ir voratinkliais dešimtmečių padabintus Lietuvių namus vėlgi norėdamas išsiteikti. „Yra jau pas mus tų komjaunuolių čia buvę“, – atsakė, matyt, rūpesčių sukuprintas senolis.

Ne iškart nukabiniau nosį – angliškai nemokėjau, o ši vieta buvo mano viltis ir galimybė užsikabinti JAV. Pasilabinęs su kitais dviem ketvirtadienio baro lankytojais, grįžau į viešbutį išsimiegoti po kelionės per Atlantą.

Ryte grįžau nešinas keletu rusiškų laikraščių, mat reikėjo skambinti darbdaviams ir ieškoti būsto. Ant baro stovėjo senamadiškas telefonas, į kurį reikėjo mesti „kvoterius“. Šie greitai baigėsi, tad paprašiau barmenės iškeisti 100 dolerių. „Oooo, tokių pinigų, vaikelį, iškeist negaliu, kasa pustuštė“, – atsakė ji.

Atsidūriau keblioje situacijoje, nes turėjau skambinti sutartu laiku. Prašiau barmenės, kad leistų man paskambinti iš jos telefono, tačiau gavau neigiamą atsakymą. Tuo pat metu pastebėjau, kad ji nemokamai kalba baro telefonu. Skambutis man buvo svarbus, bet supratau, kad čia man niekas neturi noro padėti...

Pasikeitė ir nuostata dėl nemokamo alaus bei susipažinimo su bendruomene vakarėlio. Tad pakilau nuo baro, jau pakabintą plakata įkišau į šiukšlių dėžę ir, išlipęs iš rūsio, užvėriau duris.

Tų durų neatvėriau dvejus metus, nors pradžia Amerikoje buvo nelengva. Iš tikrųjų tas kartėlis neapleido keliolika metų, tad Lietuvių namuose lankydavau labai retai, esant reikalui ar kieno nors kviečiamas. Ta vieta man neteikė džiaugsmo ir prasčiausiai netraukė.

Vaida Meizys ir Vytautas Pakalniškis 2020 m. Kovo 11-osios minėjime Baltimorėje. V. Meizys asmeninio albumo nuot.

2013-ųjų rugpjūčio pabaigoje, su dukrele lankdamasis mieste, radau elektroninį laišką-kvietimą į „Kepinių konkursą“. „Vaikams draugiška aplinka“, – buvo skelbiama žaismingai sudėliotame kvietime. Tai atrodė keista ir neįprasta, bet proga buvo tinkama, tad kol dukrytė mašinoje snaudė, atsідūrėme ties Lietuvių namais.

Prie įėjimo žydėjo gėlės, nesimėtė nuorūku, o pravėrus duris buvo girdėti vaikų klegesys. Viduje atrodė šviesiau, grojo nuotaikinga muzika – kaip ir tame mano susipažinimo vakarui paruoštoje, bet taip niekada ir nepagrotejo plokštelėje. Suaugusieji, sumokėję keletą dolerių, galėjo tapti kepinų konkurso teisėjais. Buvo galima paragauti visų kepinų ir gerti kavos kiek nori, o vaikams ragaišiai buvo veltui.

Anksčiau ši man žinoma vieta dabar buvo kitokia – maloni. Pakylėtas tokių pokyčių, priėjau prie tuometinio pirmininko ir išrėžiau susižavėjimo sukeltą padėką. „Tai Daiva, nauja mūsų vadybininkė, jai reikia dėkoti“, – paaiškino jis, pirštu rodydamas į vieną kepinų konkurso dalyvę, tuo metu dedančią gabalėlį savo iškepto torto lankytojui. Linktelėjęs direktoriui, savo padėką „nunešiau“ ir jai. Dar pasakiau, kad išpūdis toks geras, jog reikalui esant mieilai kuo nors galėčiau padėti. „Žinoma, yra toks poreikis: norime prikelti Lietuvių namus, lapkritį rengiame labdaringą vakarą, norime surinkti lėšų, remontuoti, organizuoti, valyti, šluoti...“, – vadybininkė buvo pakiliai nusiteikusi ir tikrai turėjo planų.

Prisidėti prie tokių puikių užmojų buvo malonu. Pradėjau tartininkauti, tvarkyti, šluoti, organizuoti. Mums neblogo sekėsi: namai gražėjo, daugėjo lankytojų. Pradėjau lankyti tautinių šokių grupės repeticijas, kur mudu ir susipažinome. Buvau net išrinktas Baltimorės lietuvių namų pirmininku!

Tiesa, buvo dingtelėjusi mintis, kad tapau pirmininku tų namų, kuriuose ankstesnio vadovo buvau pavadintas komjaunuoliu. Pažadėjau sau, kad to-

kios jo klaidos nekartosisiu.

Mūsų bendruomenėje vyravo pakili nuotaika, jautėme, kad vykdoma prasminga veikla. Buvo daug renginių, lankytojų, padėkų ir naujų talkininkų.

Tačiau buvo ir susirinkimų: valdybos, tarybos, direktorių, narių rinkimų, ataskaitų. Juose buvo kalbų, tarybos pažadų ir planų. Netrukus supratau, kad tai – tuštybės balius, o žmonės į tuos susirinkimus eina ne tam, jog ką nors atliktų, o tam, kad emociškai išsiliėtų. Pradėjęs pirmininkauti skatinau ne kalbėti, o judėti. Tačiau didelių pokyčių pasiekti nepavyko, nes kalbėjimas buvo kai kurių žmonių tikslas. Tuomet kalbėjau ir aš – stipriai, emociškai, o baigęs kalbėti buvau „šventinamas“ plojimais. Kalbėjau taip, kaip jiems patiko, o veikiau taip, kaip man atrodė reikalinga.

Keliolika metų gyvenau atitrūkęs nuo lietuviybės, tad nesuvokiau, kiek daug lietuviškų organizacijų egzistuoja ir kokią aibę veiklos sričių jos deklaruoja, rengia susirinkimus ir kuria ataskaitas. Pameniu, Vaida, kartą pakvietei mane į Neringos, lietuvių kultūros paveldo stovyklos, iškylą? Sėdėdamas didžiojoje salėje, rengiausi vakaro vaidinimui, o toje pat salėje vyko Neringos valdybos susirinkimas. Nesiklausiau valdybos narių kalbų, bet tai buvo įprastas susirinkimas: nuo vieno valdybos nario prie kito buvo ritinėjamas emocijų burbulas, jis tarsi pildėsi tamsių dūmų ir vis didėjo...

Staiga visą tą laiką tylėjusi vienuolė sesė Ignė tarė: „Gera, bus taip!..“ Tada burbulas sprogo, dūmai išsisklaidė, susirinkusieji nurimo. „Oho, – pamaniau. – Tai bent graži gerojo despoto valios išraiškos forma! Gera būtų, kad taip nutiktų ir kitoje lietuviškoje „tarybose“, atsirastų toks lyderis, turintis tokią galią ir autoritetą, kurio piršto pakėlimas užtvirtintų ne visiems priimtina, bet visuotinai tinkamą sprendimą. Tuomet visi, užuot stumdydamiesi, judėtų to sprendimo link.“

Tai buvo ta pati sesė Ignė, kuri, man pirmą kartą atvykus į Neringą, po 10 valandų vairavimo, žvarbų rudens vakarą pasitiko mus su dukrele. Ji mums abiems įpylė šiltos sriubos, paklausė, iš kur esame, kokia tarpe kalbame, ar dar gyvi tėveliai. Sušildė ir jos pasiūlyta sriuba, ir kalba.

– Vytaite, regis, manai, kad taip sprendama problema, šiltai bendraudama su žmonėmis, sesė Ignė yra tarsi kertinis akmuo, pavyzdys, kaip gali išsilaikyti Lietuvių Bendruomenės? – paklausiau pokalbininko.

– Taip, būtent taip manau. Mums reikia to reprezentacinio Bendruomenės stogo, bet jis pastatytas

Vytautas savanoriauja Neringos stovykloje – dirba virtuvėje, 2019 m.

V. Pakalniškio asmeninio archyvo nuotr.

ir laikosi ant pasišventusių lyderių pečių – jiems rūpi ne garbė ar tarybų rezoliucijos, o rezultatai. Todėl ir ateityje Bendruomenės laikysis ant ne visada matomų, bet veiklių lyderių – turėtume juos palaikyti.

„Lietuviybės genu“ pavadintas projektas (jam vadovauja Sigita Barysienė) visas 70 istorijų skelbs JAV LB interneto svetainėje ir specialiame leidinyje, kuris bus pristatytas rugsėjo mėnesį numatomame iškilmingame renginyje Čikagoje po JAV LB Tarybos suvažiavimo.

Kviečiame apsilankyti JAV LB tinklalapyje ir skaityti istorijas, pažymėtas LIETUVYBĖS GENU: <https://javlb.org/istorijos/>

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Lietuva pasiruošusi padėti Estijai

Vilnius (BNS) – Lietuva pasiruošusi padėti Estijai kovoje su pandemija, sako Taline viešintis Gabrielius Landsbergis.

Pasak Užsienio reikalų ministerijos, su darbo vizitu lankydamasis Estijos sostinėje G. Landsbergis pokalbyje su šios šalies kolege užsienio reikalų ministre Eva-Maria Liimets daugiausia dėmesio skyrė pandemijos suvaldymo abejojose šalyse klausimams, ypač padėčiai Estijoje, kurioje sergamumo rodikliai itin aukšti.

„Lietuva yra pasirengusi suteikti Estijai tokią pagalbą, kokios jai šiuo metu labiausiai reikia, kovojant su suaktyvėjusia koronaviruso pandemija“, – sakė G. Landsbergis.

Estijoje sparčiai plintant britiškojo varianto koronavirusui, šalis pagal naujus COVID-19 atvejus atsidūrė ES sąrašo viršūnėje ir nusileidžia tik Čekijai. Estijoje įvestas griežtas karantinas, galiosiantis mažiausiai mėnesį.

„Expo“ Dubajuje – šansas atsigauti verslui

Vilnius (BNS) – Lietuvos dalyvavimas šių metų pasaulinėje parodoje „Expo 2020“ Dubajuje gali tapti galimybe pandemijos sukrėstam verslui, teigia šalies pristatymo organizatoriai, ieškantys bendrovių, kurios suorganizuotų prekybą lietuvišku maistu ir suvenyrais.

„Lietuvos paviljone, kuris ten jau pastatytas, bus numatyta ir tokia kavinė-baras, nedidelė, 25 vietų, ir lietuviškų produktų, suvenyrų, gaminių taškas (...) Reikalingas operatorius, maksimum pora operatorių, kurie organizuotų visą maitinimą ir prekybą“, – Lietuvos paviljono generalinis komisaras Romas Jankauskas.

Lietuvos paviljonas jau pastatytas, o šiuo metu baigiami jo įrengimo darbai. Parodai ruošiamasi jau trejus metus.

Pastatas kainavo apie 3 mln. eurų, o visas dalyvavimas, kitos visos išlaidos dar vieną milijoną kainuoja“, – sakė R. Jankauskas.

Spalio 22 dieną parodoje bus surengta specialiai Lietuvai skirta nacionalinė diena.

Dėl pasaulinės pandemijos paroda „Expo 2020“ pernai buvo atidėta metams. Anksčiau prognozuotas lankytojų skaičius – 25 milijonai – gali sumažėti.

Lietuvos „Expo 2020“ paviljone jau baigiami vidaus įrengimo darbai. Baukas.lt nuotr.**Dezinformacijos kiekis vasarį išaugo**

Vilnius (BNS) – Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos departamento analitikai pastebi, kad vasarį dezinformacijos incidentų skaičius išaugo trečdaliu.

Pasak kariuomenės, vasarį Lietuvos informacinėje erdvėje iš viso fiksuoti 382 neigiamos informacinės veiklos bruožų turintys atvejai.

„Lyginant su pastarųjų šešių mėnesių duomenimis, dezinformacijos incidentų skaičius išaugo beveik 32 procentais“, – sakoma pranešime.

Pasak kariuomenės, vasario pabaigoje neutralizuota „kompleksinė, prieš Lietuvą ir Lenkiją nukreipta informacinė operacija“, kuria siekta diskredituoti abiejų šalių politikus ir žiniasklaidą bei Jungtinių Amerikos Valstijų karius.

Analitikų vertinimu, šia operacija buvo bandoma „tikslingai paveikti Lietuvos ir Lenkijos visuomenių pasitikėjimą savo šalių gynybos institucijomis ir oficialia žiniasklaida“.

Dezinformacijos skleidėjai taikėsi į Lietuvos veiksmus užsitikrinant energetinį savarankiškumą ir siekiant atsijungti nuo sovietinės elektros sistemos BRELL, Klaipėdos suskystintų dujų terminalą bei „kasdieninius šalies ekonomikos ir socialinės politikos procesus“.

Kariuomenės atstovų teigimu, viena iš labiausiai eskaluotų temų vasario mėnesį išliko Lietuvos ir Baltarusijos santykiai.

„Lietuva toliau kaltinama bandymais destabilizuoti padėtį ir kištis į Baltarusijos vidaus reikalus, „antibaltarusiška“ užsienio politika, menamu spaudimu kaimyninei valstybei. /.../ Teigta, kad Lietuva prarado Baltarusijos ir Rusijos krovinių tranzitą bei stabilias pajamas, ir „aklaidi“ taikydama sankcijas, nepagailėjo savo pačios piliečių, dirbančių Baltarusijai priklausančioje sanatorijoje „Belorus“. Todėl neva to paties gali sulaukti ir Klaipėdos uosto darbuotojai.“, – nurodo kariuomenė.

Pastebimas ir suaktyvėjęs dezinformacijos skleidėjų dėmesys Lietuvos ir Rusijos santykiams, tam, analitikų vertinimu, įtakos galėjo turėti aktyvi Lietuvos pozicija dėl žmogaus teisių pažeidimų Rusijoje, atsakymas įsigyti Rusijoje sukurtą vakciną „Sputnik V“ ir politika ES Rytų partnerystės valstybių atžvilgiu.

„Lietuva ir kitos Baltijos valstybės kaltintos rusofobija, žmogaus teisių pažeidimais, laisvės ribojimais, JAV nurodymų vykdymu. Agresyvaus puolimo sulaukė Lietuvos politikų vizitai į Ukrainą, Moldovą ir Sakartvelą, kurie neva pademonstravo mūsų valstybės „imperines“ ambicijas“, – tvirtinama kariuomenės pranešime.

Taip pat fiksuoti melagingi naratyvai Astravo atominės elektrinės, narystės NATO, konstitucinių pagrindų apsaugos bei kitomis temomis siekiant paveikti Lietuvos visuomenę, „mažinti piliečių lojalumą valstybei, menkinti jų pasitikėjimą šalies institucijomis bei narystės NATO aljanse svarbą“.

Kariuomenės atstovų nuomone, priešiška informacija buvo skleidžiama tikslingai, siekiant sukelti nepasitenkinimo ir nusivylimo valstybe nuotaikas visuomenėje, klaidinti, skaldyti ir supriešinti tarpusavyje Lietuvos žmones.

Visur esantis Lietuvos vardas

Nuo istorinės visai Lietuvai datos – Kovo 11-osios – praėjo daugiau kaip trys dešimtmečiai, valstybė nuėjo įspūdingą pažangos kelią, o pasiektais rezultatais šiandien galime didžiuotis visi.

Gyventojų registro duomenimis, per 31-erius atkurtos nepriklausomos Lietuvos metus įregistruota daugiau kaip 1,2 mln. vaikų gimimų.

Populiariausi gimusių mergaičių vardai – Gabrielė, Viktorija, Gabija, Ieva ir Greta, suteikti daugiau kaip 10 tūkst. per šį laikotarpį gimusių mergaičių.

Tuo tarpu berniukai dažniausiai buvo pakrikštijami Luko vardu – iš viso net 18 tūkst. kartų, nurodo Registrų centras.

Ne ką mažiau populiarūs šiuolaikinės Lietuvos berniukų vardai yra Mantas, Tomas, Matas ir Dovydas.

1990 m. kovo 11-ąją, kai Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas pasirašė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktą, šalyje buvo įregistruota per 100 gimimų. Tą dieną gimusioms mergaitėms dažniausiai suteiktas Kristinos, Eglės ir Rūtos vardai, berniukai pavadinti Tomais, Artūrais ir Rokais.

Šią valstybei istorinę dieną gimusių asmenų yra net 7 675: apie 4 tūkst. moterų ir beveik 3,7 tūkst. vyrų.

1491 organizacija Lietuvoje savo pavadinime naudoja vardą „Lietuva“.

Tarp jų – 509 asociacijos, 469 uždarnosios akcinės bendrovės, 133 biudžetinės įstaigos, 89 viešosios įstaigos, 53 profesinės sąjungos, 24 muziejai, 23 religinės bendruomenės, 19 labdaros ir paramos fondų, 17 klubų, 11 akcinių bendrovių, 6 politinės partijos, 3 valstybės įmonės ir po vieną – individuali įmonė bei žemės ūkio bendrovė.

„Kovo 9-ąją minėjome Lietuvos vardo dieną. Džiugu, kad Lietuva dažnai skamba mūsų šalyje veikiančių įmonių pavadinimuose“, – sako „Creditinfo Lietuva“ generalinis direktorius Aurimas Kačinskas.

Analizuojant įmonių pavadinimus buvo vertinami visi žodžio „Lietuva“ linksniai – iš jų dažniausiai naudojami yra: „Lietuvos“ (1096), „Lietuva“ (294), „Lietuvoje“ (51), „Lietuvai“ (3) ir „Lietuvą“ (1). Į beveik pusantro tūkstančių įmonių sąrašą pateko ir tos organizacijos, kurių pavadinimuose minimi glaudžiai susiję su Lietuva žodžiai – 10 įmonių pavadinimuose naudojamas būdvardis „lietuviškas“, o 4 organizacijų varduose – žodis „lietuviai“.

Žodį „Lietuva“ pavadinimuose aktyviausiai naudoja užsienio įmonių atstovybės, o variantą „Lietuvos“ dažniau galima pastebėti biudžetinių įstaigų ir asociacijų pavadinimuose.

92 organizacijų pavadinimai prasideda žodžiais „Bendra Lietuvos ir“, o toliau minimi kitų šalių vardai. Daugiausia bendrų įmonių Lietuvoje – 65 – yra sukurtos su Vokietija, po 17 – su JAV ir Rusija, po 13 – su Lenkija ir Latvija, 11 – su Ukraina, po 7 – su Danija ir Suomija, po 5 – su Čekija ir Švedija, 3 – su Baltarusija, po 2 – su Estija ir Kinija, viena – su Kazachstanu.

Lietuviškiausiai ir gražiausiai skamba šių organizacijų pavadinimai: „Broliai lietuviai“, „Kuriu Lietuvai“, „Lietuvaitė“, „Lietuvis“, „Lietuviai“, „Lietuviukas“, „Lietuviška nuotaika“, „Lietuviškas medis“, „Lietuviškas midus“, „Lietuviškas pienelis“, „Lietuviškas safaris“, „Lietuviški javai“, „Lietuvos gurmanas“, „Lietuvos kepėjas“, Lietuvos sekmadienio futbolo lyga, „Mano lietuviški namai“, „Lietuviško ūkio kokybė“, „Nauji vėjai Lietuvoje“, „Tikras lietuviškas ūkis“, „Lietuvos kapitalas“, „Lietuvos meistrai“, „Už švarią Lietuvą“.

Iš viso išanalizuota 101,6 tūkst. šiuo metu veikiančių ir darbuotojų turinčių įmonių.

1990-ieji metai žymėjo ne tik atkurtos nepriklausomos Lietuvos pradžią, tačiau kai kuriems tapo pagrindu laisvoje šalyje pradėti verslą. Nagrinėjant Registrų centro atvertus Juridinių asmenų registro duomenis galima matyti, kad šią dieną tarp įregistruotų juridinių asmenų yra 1,7 tūkst. bendrovių, įmonių ar organizacijų, kurios buvo įsteigtos 1990 metais. Didžioji dalis jų uždarnosios akcinės bendrovės, taip pat nemažai yra anuomet populiarių individualių įmonių.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena savo pėdsaką palikusi ir kitame Registrų centro tvarkomame valstybinės reikšmės registre. Atvirų Adresų registro duomenų pagalba galima matyti, kad visoje šalyje yra 17 Kovo 11-osios gatvių. O Nepriklausomybės vardas suteiktas dar beveik 40-čiai objektų: 22 gatvėms, 15 aikščių, taip pavadintos dvi alėjos, vienas skveras ir vienas skersgatvis.

Pranešimas spaudai

DIENOS NUOTRAUKA

Premjerė Ingrida Šimonytė sveikino Lietuvos žmones Kovo 11-osios proga. Per pandemiją labai svarbus ir žmonių susitelkimas, nes nuo jo priklausys „kaip greitai kapituliuos pandemija“, – sakė ji.

I. Šimonytė / E. Blaževič/LRT nuotr.

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Buvę prezidentai agituoja skiepytis

Washingtonas (ELTA) – Buvę JAV prezidentai Barack Obama, George W. Bush, Bill Clinton ir Jimmy Carter sudalyvavo reklaminėje kampanijoje, raginančioje amerikiečius pasiskiepyti nuo koronaviruso.

„Ši vakcina reiškia viltį. Ji apsaugos jus ir tuos, kuriuos jūs mylite, nuo šios pavojingos ir mirtinos ligos“, – sakė B. Obama filmuke.

Filmuke iš gyvų buvusių prezidentų ir buvusių pirmųjų ponių nebuvo matyti tik Donald Trump ir jo žmonos Melanijos.

Klipas pavadinimu „It's up to you“ rodo, kaip keturi buvę prezidentai ir jų žmonos skiepijasi nuo koronaviruso. „Aš vėl noriu dirbti ir noriu galėti judėti“, – sakė B. Clinton. B. Obama tikisi, kad galės aplankyti savo žmonos Michelle motiną. „Ją apkabinti ir pamatyti ją per jos gimtadienį“, – sakė buvęs prezidentas.

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centro duomenimis, daugiau kaip 62,4 mln. žmonių jau yra gavę pirmąją vakcinos dozę, o daugiau kaip 32,9 mln. – abi.

Buvę JAV prezidentai ragina amerikiečius skiepytis. TimesLIVE nuotr.

Kongresas pritarė ekonomikos skatinimo paketui

Washingtonas (BNS) – Jungtinių Valstijų Kongresas patvirtino Joe Biden ekonominės pagalbos paketą, suteikiantį „kovos galimybę“ milijonams COVID-19 pandemijos metu kenčiančių šeimų ir įmonių.

Maždaug 1,9 trln. dolerių vertės pagalbos paketas yra laikomas vienu iš didžiausių JAV istorijoje. Jis per ateinančius metus paveiks visus didžiausios pasaulio ekonomikos sritis.

„Šis teisės aktas yra skirtas tautos stuburui – būtiniausiems darbuotojams, dirbantiems žmonėms, kurie sukūrė šią šalį; žmonėms, kurie neleidžia šiai šaliai sustoti – suteikti galimybę kovoti“, – po balsavimo sakė JAV prezidentas.

Norvegijos parlamentas vėl patyrė kibernetinę ataką

Oslas (BNS) – Norvegijos parlamentas paskelbė, kad jo elektroninės sistemos buvo užpultos per kibernetinę ataką, praėjus septyniems mėnesiams po plataus masto išpuolio, kaip įtariama, surengto vienos Rusijoje įsikūrusios programišių grupės.

Pasak parlamento administracijos vadovės Marianne Andreassen, jau nustatyta, kad buvo pavogta tam tikrų duomenų, tačiau tebelaukiama „išsamaus situacijos vaizdo“.

„Šiuo metu padėtis yra neaiški ir nežinome tikslaus potencialios žalos masto“, – nurodė M. Andreassen.

Pareikimą policijai pateikęs Stortingas (Norvegijos parlamentas) nurodė nenustatę atakos šaltinio ir patikino, kad šiuo metu nėra įrodymų, kad išpuolis yra susijęs su ankstesniu, kuris, pasak norvegų žvalgybos tarnybos, buvo įvykdytas iš Rusijos.

Rugsėji parlamentas paskelbė tapęs „plataus masto“ kibernetinės atakos, leidusios nusikaltėliams peržiūrėti kai kurių parlamentarų ir darbuotojų elektroninius laiškus, taikiniu.

Vyriausybė Osle tuomet nedviprasmiškai pareiškė, kad ataka buvo surengta iš Rusijos, o dėl tų veiksmų apkaltino programišių grupę „Fancy Bear“ (dar vadinamą APT28), įtariamą ryšiais su karinės žvalgybos agentūra GRU.

Lenkija ir Vengrija nepatenkinti ES teisės viršenybe

Varšuva (BNS) – Lenkija ir Vengrija pateikė skundą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT) dėl Bendrijos biudžeto mechanizmo, susiejancio išmokas Bendrijos narėms su teisės viršenybės principo laikymusi.

Toks šalių žingsnis reiškia, kad naujasis Europos Sąjungos biudžeto mechanizmo įsigaliojimas yra atidedamas.

„Manome, kad tokie sprendimai neturi teisinio pagrindimo, kylančio iš Bendrijos sutarčių, trukdo valstybių narių kompetencijoms ir pažeidžia Europos Sąjungos teisę“, – rašoma Lenkijos vyriausybės pranešime.

Vėliau apie analogišką žingsnį paskelbė Budapeštas. „Kartu su Lenkija ginčijame sąlygiškumo taisyklę Europos Sąjungos Teisingumo Teisme“, – pareiškė Vengrijos teisingumo ministrė Judit Varga.

„Negalime taikyti ES teisės aktų, kurie rimtai pažeidžia teisinio tikrumo principą“, – pridūrė ji.

Abi šalys Bendrija jau anksčiau kritikavo dėl galimų teisės viršenybės principo pažeidimų.

Pernai Lenkija ir Vengrija dėl to blokavo 1,8 trln. eurų vertės ES biudžetą ir ekonomikos gaivinimo paketą.

Bendrijos viršūnių susitikime gruodį lyderiai pasiekė kompromisą, kad mechanizmas nebus taikomas tol, kol dėl jo teisinio pagrįstumo pasisakys ESTT.

Varšuvos išplatintame pranešime teigiama, kad ES „neturi kompetencijos apibrėžti „teisinės valstybės“ ar nustatyti sąlygų, pagal kurias vertinama, kaip laikomasi tokių principų“.

Pareiškime teigiama, kad „politizuotas ES taisyklių aiškinimas“ yra „labai rimtas pavojus ne tik Lenkijai, bet ir visai Europos Sąjungai“.

Atskleidė ir daugiau slaptų dalykų, kuriuos į Marsą nugabeno „Perseverance“

„Perseverance“ (liet. „Atkaklumas“) į Marsą taip pat atgabeno keletą paslėptų žinučių ir dalykų (angl. easter eggs).

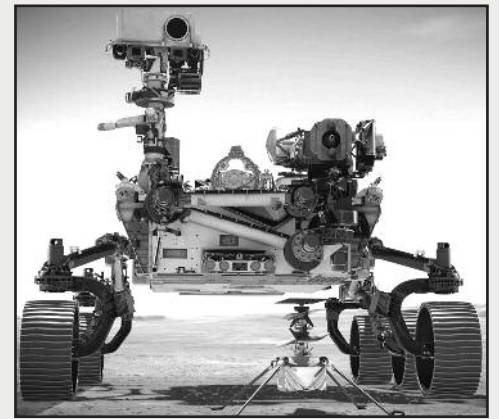
Marsaeigyje yra daugybė prietaisų – nuo pažangios mokslo įrangos, padedančios ieškoti gyvybės, iki pirmųjų mikrofonų Marse – jau nekalbant apie pirmąjį sraigtasparnį „Ingenuity“ (liet. „Išradingumas“) – tačiau jis taip pat turi nemažai „slapukų“.

Čia apžvelgsime tuos, apie kuriuos jau žinoma.

Bet, kaip nurodė „Perseverance“ įėjimo į orbitą ir nusileidimo inžinierius Allenas Chenas, „žmonės negali atsispirti tam, kad į savo darbą įneštų šiek tiek asmeninių potėpių. Tačiau didžioji dauguma jų niekada nebus žinoma – net man“.

COVID-19 memorialas

Aliumininė atminimo lentelė turi Asklepijaus lazdos simbolį – senovės Graikijos gydymo ir medicinos simbolį, skirtą įamžinti viruso poveikį, galėjusį pakenkti misijai į Marsą ir pagerbti „sveikatos priežiūros darbuotojų atkaklumą visame pasaulyje.“ Išsūkiai dėl COVID-19 pandemijos sukėlė komandai nerimą, kad gali praleisti paleidimo langą – tačiau dėl NASA profesionalumo ir taikytų saugumo priemonių „Perseverance“ buvo paleistas 2020 m. liepą.

„Perseverance“. Technogijos.lt.

„Šeimos portretas“

„Perseverance“ yra penktasis marsaeigis, kurį NASA pasiuntė į Marsą – ir nors NASA žodžiais tariant, tai gali būti „didžiausias, sunkiausias, švaresnis ir sudėtingiausias šešių ratų robotų geologų, kada nors paleistų į kosmosą“, jis nebūtų ten patekęs be jo pirmtakų „Soujourner“, „Spirit“, „Opportunity“, „Curiosity“ ir „Ingenuity“ sėkmės.

Pirmasis Marso „dinozauras“

„Mastcams“ tarnauja kaip „Perseverance“ akys, galinčios fotografuoti spalvotus vaizdus, kurti vaizdo įrašus ir 3D stereofoninius vaizdus – ir dar turi galingą vaizdo pritraukimą. Jį puošiančios nuotraukos ir spalvos atrodo šauniai, tačiau jos taip pat atlieka įdomią funkciją.

Mokslininkai naudoja spalvų ir pilkų spalvų pavyzdžius kaip kalibravimo paletę, kuri taip pat naudojama kaip saulės laikrodis – kad tiksliai sureguliuotų ir pataisyti fotoaparatus nustatymus.

Taikinį supantys vaizdai atspindi ankstyviausias Žemės gyvybės formas, įskaitant cianobakterijas, paparčius ir dinozaurus, o taip pat vyrą ir moterį – panašius į tuos, kurie yra aparatų „Pioneer“ ir „Voyager“ lentelėse. Aplink išorinį taikinio kraštą yra užrašas: „Ar mes vieni? Atėjome čia ieškoti gyvybės ženklų ir rinkti Marso pavyzdžių tyrimams Žemėje. Sekantiems linkime saugios kelionės ir džiaugsmo atradimo“. Aplink matomas pranešimas „Atradimo džiaugsmas“, užrašytas įvairiomis kalbomis.

Vardai ir Morzės kodas

Galbūt esate vienas iš tų beveik 11 milijonų žmonių, kurie išsiuntė savo vardus į Marsą? Kiekvienas vardas buvo atskirai užfiksuotas ant trijų mikroschemų, įtaisytų viršutiniame kairiajame kampe, tam panaudojant elektronų pluoštą. Taip pat tokiu būdu ant mikroschemų kartu įrašyti ir NASA konkurse „Pavadink roverį“ dalyvavusių 155 finalininkų esė. Taip pat ant plokštelės Morzės kodu yra išgraviruoti ir žodžiai „Tyrinėk kaip vienas“ – jie pavaizduoti kaip Saulės spinduliai.

SHERLOC ir kosminių kostiumų pavyzdžiai

„SHERLOC“ („Scanning Habitable Environments with Raman & Luminescence for Organics & Chemicals“) prietaiso kalibravimo taikinyje taip pat yra paslėpta daug gėrybių.

Moneta (apačioje kairėje) yra pagaminta iš skafandro šalmo skydelio medžiagos, ir ant jos užrašytas garsusis fiktyviojo britų detektyvo adresas. Čia taip pat yra keturios kitos skafandro medžiagos (apatinė eilutė), skirtos išbandyti, kaip joms sekasi atlaikyti Marso radiaciją – ir Marso meteorito gabaliukas.

Į Marsą sugrąžintas meteoritas

Mažas Marso meteorito gabaliukas grįžo namo. Geologai, dirbantys su marsaeigio „Supercam“ – lazeriniu instrumentu, kuris fiksuoja Marso uolas ir dirvožemį, kad nustatytų jų sudėtį – pasirinko šį Marso meteorito gabaliuką, kuris veiktų kaip šio prietaiso kalibratorius. Mokslininkai naudoja kalibravimo taikinius kaip būdą tikslinti savo prietaisų nustatymus.

Be to, gražinti šią mažą kosminę uolą į gimtąją planetą – poetiška. Ir greičiausiai tai dar ne visi „Perseverance“ „slapukai“.

LRytas.lt

Spaudėjo gyvenimas ir lietuviškosios raidės <ė> ir <Ė> Čikagoje

CLEMENTE DEDELA

Esu gimęs Buenos Aires mieste, Argentinoje. Ten augau, mokiausi ir nuo mažens spaustuvėse dirbau įvairius darbus – lankstymo, kortelių, vokų spausdinimo, taip pat rinkau raides tipografijos skyriuje, mat mažos spaustuvės tada spausdino tik rankiniu būdu.

Argentinoje po pradinės mokyklos baigiau septynerių metų amatų mokyklą *Artes Gráficas*. (lietuviškai – „spaustuvės ar spaudinių menas“). Ji rengė įvairius spaustuvės specialistus – rinkėjus, spalvotų leidinių spaudėjus, fotomechanikus (klišių-fotografijų rengėjus), taip pat kitų spaudos etapų – knygų, laikraščių ar kitų leidinių rengimo – specialistus. Ypač įdomus buvo kursas, supažindinęs su spaudos istorija nuo seniausių laikų, su šriftų (*fonts*) kūrėjais, kurių sukurti raidynai naudojami iki šiol.

Pasirinkau linotipo operatoriaus profesiją ir dirbau įvairiose leidyklose. Taip nutiko, kad lietuvių parapijos spaustuvės Buenos Aires vedėjas Jonas Gļiosas išvyko su šeima į Ameriką ir man buvo pasiūlyta perimti jo pareigas. Tėvai marijonai tuo metu savo parapijoje leido lietuvišką dvisavaitinį laikraštėlį „Laikas“. Ten dirbdamas turėjau progos susipažinti su lietuviiais kunigais, daugiausia gimusiais JAV, kurie pasakodavo apie Čikagoje veikiančią puikiai įrengtą lietuvišką „Draugo“ laikraščio spaustuvę.

Viskas taip susiklostė, kad po kiek laiko ir aš gavau pasiūlymą dirbti laikraščio „Draugas“ spaustuvėje. Atvykau į Čikagą 1960 m. birželį su darbo sutartimi dirbti linotipo raidžių rinkėju (linotipo operatoriumi), taip pat tapau tu mašinų mechaniku, nes tuo metu marijonų vienuolyno brolis, rūpinęsis rinkimo mašinomis, rengėsi į pensiją.

Tuo metu „Draugo“ spaustuvė turėjo keturias *Intertype* firmos rinkimo mašinas, labai panašias į konkurento *Linotype*. Kompanija *Linotype Mergenthaler Co.* buvo pirmoji Amerikoje, 1885 m. pradėjusi gaminti tokios rūšies rinkimo mašinas. Jos vadinamos *karšto metalo (hot metal)* mašinomis, nes linotipu renkamos ne raidės, o matricos (žr. 1 pav.), kuriose išgraviruotos raidės surenkamos į eilutę jau su tarpais tarp žodžių ir tada karštu švinu iš karto išliejama visa rinkinio eilutė (žr. 2 pav.). Raidės-matricos vėl grąžinamos į nustatytas vietas ir būna paruoštos tolesnėms eilutėms rinkti.

„Draugo“ rinkimo skyrius dirbo dviem pamainomis: rytinė nuo septintos valandos ryto ir popietinė ar vakarinė, prasidėdavusi nuo trečios valandos po pietų ir trukdavusi iki vidurnakčio. Tada dirbdavau antroje pamainoje. Šeštadieniais dirbdavome pusę dienos.

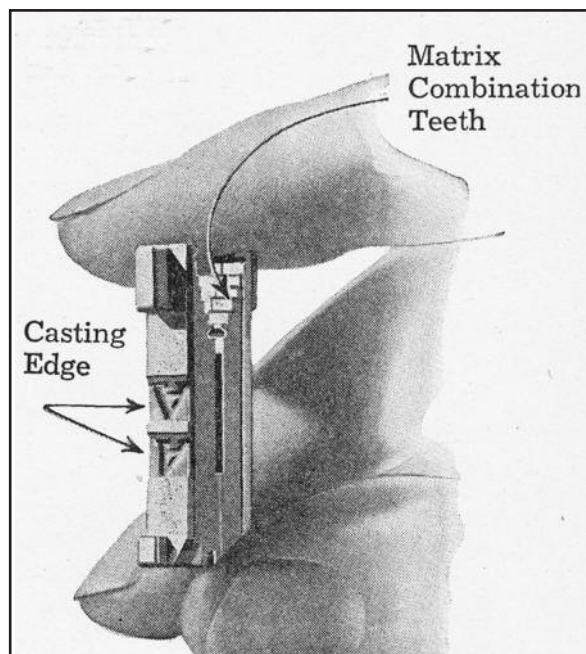
Rytais, turėdamas laisvo laiko, ėmiau susipažinti su kitomis lietuviškomis Čikagos spaustuvėmis, kurių savininkai, sužinoję, kad taisyčiau ir prižiūriu linotipus, kartais pasikviesdavo sutvarkyti ar pagerinti mašinos veikimą. Taip susipažinau su Mykolo Morkūno spaustuve, *Sandaros, Vi-vi Printing* ir kitomis nelietuviškomis spausdinimo įmonėmis.

Tuo metu Čikagoje ėjo trys lietuviški dienraščiai, turėję prie redakcijų savo spaustuves. Minėtas katalikiškas „Draugas“, leidžiamas Lietuvių marijonų kongregacijos, socialistinių pažiūrų „Naujienos“ ir dar vadinamųjų pažangiųjų komunistų „Vilnis“, kuri turėjo savo redakciją ir spaustuvę lietuviškame miesto rajone Bridgeporte, Halsted gatvėje. Atrodo ironiška, kad kitoje gatvės pusėje priešais komunistinės „Vilnies“ spaustuvę stovėjo *Lietuvių auditorija*, puikus trijų aukštų pastatas, buvęs aktyvus lietuvių kultūros centras.

Greta šių laikraščių dar buvo spaustuvių, spausdinusių knygas, vadovėlius, savaitinius žurnalus, plakatus, programas, blankus. Viena iš jų buvo Morkūno spaustuvė, kurioje dirbau didelę savo gyvenimo dalį.

Atvykęs į Čikagą iš karto pastebėjau, kad kiekviena spaustuvė turi linotipus su skirtingai klaviatūroje išdėstytais lietuviškais ženklais. Kas ten žino, kodėl taip buvo. Bet dėl tokio nevienodumo gana sunku buvo tiems linotipo rinkėjams, kurie dirbdavo daugiau negu vienoje spaustuvėje ir turėdavo atsimiti skirtingą kiekvieno linotipo lietuviškų ženklų išdėstymą.

Panašią įvairovę mačiau ir lietuvių naudojamose

1 pav. Linotipo matrica, kurioje matyti du skirtingi <A> raidės šrifto variantai – tiesus ir kursyvas. Keturiolikos dantukų (septyni ir septyni, išdėstyti V forma) kombinacijos grąžindavo matricas į reikiamas vietas (Linotype Machine Principles 1940, 5)

paprastose rašomosiose mašinėlėse. Kas kaip norėjo, taip ir išsidėliodavo ženklus. Gera prisimenu, kad tuo metu Čikagoje verslininkas Jonas Karvelis savo krautuvių parduodavo vokiškas *Olympia* rašomasias mašinėles ir jų lietuviškų raidžių (ar atskirų diakritikų) išdėstymas skyrėsi nuo Amerikoje gamintų rašomųjų mašinėlių.

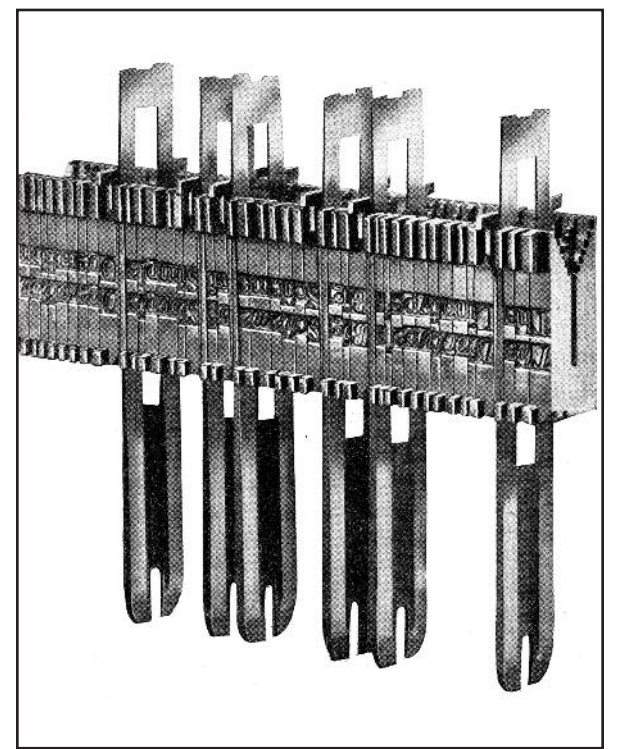
Spėčiau, kad pirmosios spaustuvės, parengusios linotipus spausdinti lietuvių kalba, buvo kur nors rytinėje JAV pakrantėje – Bostone, New Yorke, Pensilvanijoje, nes ten nuo seno buvo spausdinami lietuviški leidiniai: knygos, žurnalai, kalendoriai, maldaknygės. Bet tikslesnės informacijos neturiu.

Po trejų metų Amerikoje, 1963-aisiais, nutariau aplankyti savo gimtąją Argentiną. Pasitariau su „Draugo“ laikraščio administratoriumi kunigu Albinu Spurgiu, jis sutiko, kad vykčiau ir grįžęs po mėnesio vėl dirbčiau rinkėjo darbu „Drauge“. Nutiko taip, kad Argentinoje praleidau ne vieną mėnesį, o ilgiau nei tris, todėl grįžęs turėjau ieškoti kito darbo, nes „Drauge“ mano vieta jau buvo užimta. Vietoj manęs ten dirbo mano bičiulis Vladas Būtėnas, kurį aš pats ilgai mokiau linotipo rinkėjo profesijos. Vis tiek su Vladu likome bičiuliai visam gyvenimui.

Tada kreipiausi į Mykolą Morkūną ir jis mielai priėmė mane dirbti visu etatu. Morkūno spaustuvė turėjo vieną keturioliktą modelio linotipą (žr. 3 pav.), susidedantį iš trijų magazinų. Šone turėjo mažesnių magazinų vien antraštėms (didžiosioms raidėms) ir korpusą didesnių raidžių negu kad pagrindinis tekstas.

Morkūno spaustuvė daugiausia dirbo su dviem nedidelio formato ofsetinėmis mašinomis, kurios buvo pagrindiniai pajamos spaustuvei nešė aitvarai. Morkūnas buvo idealistas ir pagrindinis jo noras buvo spausdinti lietuviškus darbus, ypač knygas. Tai galėjo būti gramatika, vadovėlis, istorija, kurių tuo metu reikėjo, kad diasporos lietuvių jaunuomenė, gyvenanti toli nuo Lietuvos, lankanti lietuviškas šeštadienines mokyklas ir lituanistikos kursus, turėtų medžiagos studijoms. Morkūnas pats yra ne kartą finansavęs leidimą knygos, kuri, jo nuomone, padėtų lietuvių jaunimui pažinti istoriją ar tobulinti kalbą.

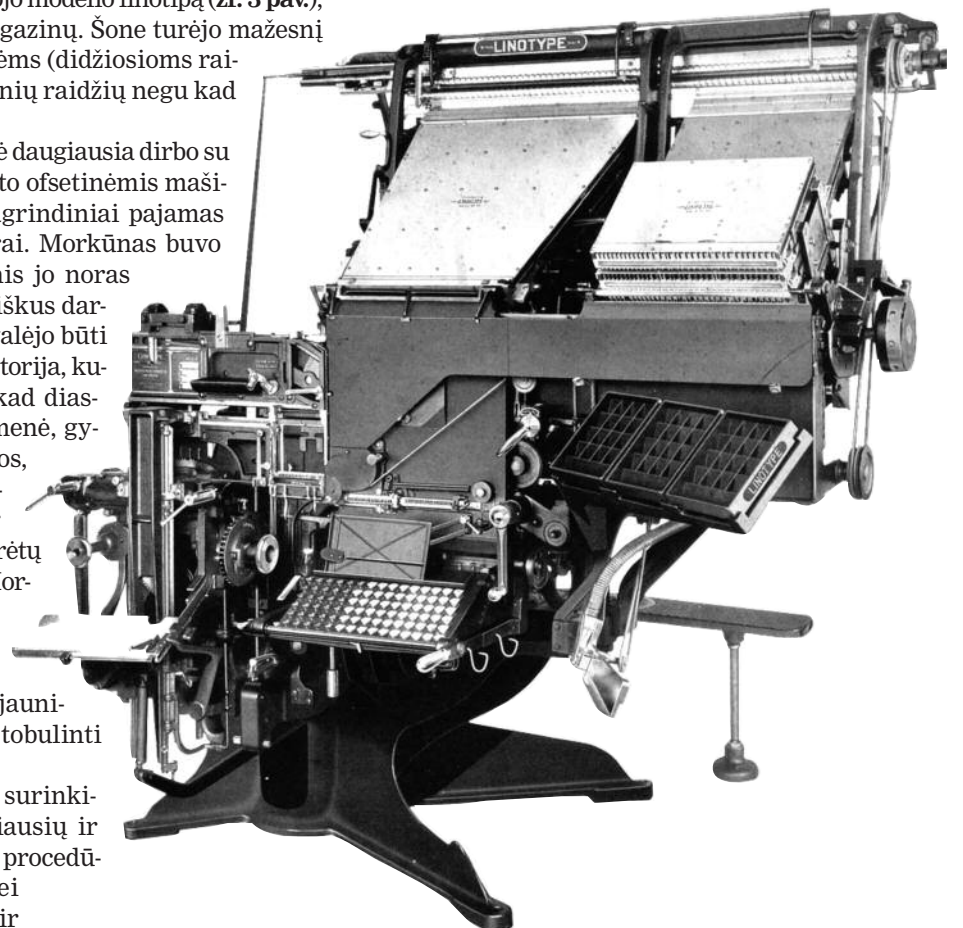
Tuo metu knygos surinkimas buvo viena iš ilgiausių ir brangiausių gaminimo procedūrų. Išivaizduokime, jei norime parengti kad ir nemokslinę knygą, tam reikia mažiausiai trijų ar

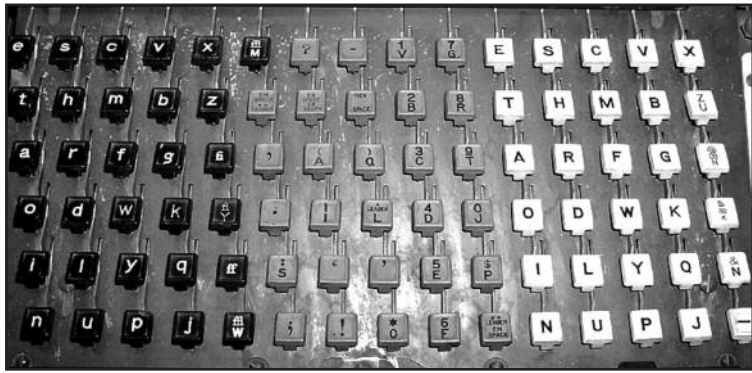
2 pav. Surinkta matricų eilutė su tarpais tarp žodžių (Linotype Machine Principles 1940, 8)

keturių raidžių dydžių (korpusų): antraštėms, tekstui, išnašoms, užrašams po iliustracijomis ir dar kitų papildomų variantų – tiesaus, pusjuodžio, kursyvo. Norint lietuviškam tekstui parengti vieną garnitūrą, sakykim, kad ir populiarios *Times Roman*, reikėjo turėti keturis skirtingus magazinus, kuriuose, be amerikietiškos abėcėlės, dar reikėjo 18 papildomų lietuviškų ženklų kiekvienam komplektui – 9 mažosioms ir 9 didžiosioms raidėms. Kiekvienas linotipo magazinas galėjo talpinti 90 skirtingų raidžių. Nors tais laikais kiekviena raidė-matrica kainavo tik centus, bet kai reikėjo įsigyti kiekvienos raidės po 10 ar 15 ar dar daugiau vienodų raidžių, ypač daug balsių (<a, e, i, o, u>) būdavo vienoje eilutėje, nes tai labai dažnos raidės, – sudaryti vieną komplektą kainuodavo nemažai. Vieno pilno magazino kaina skaičiuota šimtais dolerių.

Kartą Mykolas, nupirkęs naudotą amerikiečių 10 korpuso dydžio matricų komplektą (fontą-garnitūrą-magaziną), padavė man Mergenthalerio kompanijos raidžių katalogą ir paprašė, kad sudaryčiau lietuviškų diakritikų (*accents*) sąrašą ir surašyčiau kiekvienos matricos dantukų kombinacijas, kur kiekviena raidė turėtų patekti į klaviatūrą. Nors atrodytų, kad 90 vietų raidėms magazine turėtų užtekti, deja, taip nėra.

3 pav. Keturioliktasis linotipo modelis, kokį iš pradžių turėjo Mykolo Morkūno spaustuvė (Fot. http://linotyperegistry.org/models/mlc/14/prev_model14.png)

4 pav. Linotipo mašinos klaviatūra. Pačioje kairėje (juodi klavišai, baltos raidės) pirmoje vertikaloje eilėje yra <e>, <t>, <a>, <o>, <i>, <n> – dažniausias anglišku tekstų raidės. Tarpas tarp žodžių buvo daromas pailga metaline plokštele pačioje kairėje; rinkėjo kairioji ranka valdė tik tą tarpą ir minėtąsias <e>, <t>, <a>, <o>, <i>, <n>; dar <s>, <h>; visi kiti klavišai buvo skirti dešiniąjai rankai; rinkėjas sėdėdavo kairėje klaviatūros pusėje, jo centras – ties <e> raide (Fot. Copyright 2006 Marc Dufour for Wikimedia. Licence CC BY-SA 2.5)

Reikia turėti omenyje, kad kiekviena raidė turi atitinkamą didžiąją, o kur dar skaičiai, skyrybos ir kiti ženklai (žr. 4 pav.). Rinkdamas lietuviškai, rinkėjas iš magazino turi išimti kai kurias amerikiečių abėcėlės raides, retai naudojamas lietuvių kalboje, pavyzdžiui, <q>, <x>, ir į tas vietas sudėti lietuviškas. Gana įprasta tada buvo vietoj <q> įdėti <ę>, vietoj <x> – <ą>. Kai surašiau visas reikalingas matricas su lietuviškais diakritikais, iškilo klausimas, kodėl Mergenthalerio kataloge <e> su tašku viršuje (<ë>) nepriskirta prie lietuviškos abėcėlės *Standard Accents* skyriuje, o įtraukta visai kitoje vietoje prie specialių raidžių (*Special Accents*) (žr. 5–6 pav.). Lietuviškoje abėcėlėje vietoj jos nurodyta <e> su brūkšniu viršuje – <ė>, taip pat ir didžioji <Ė>.

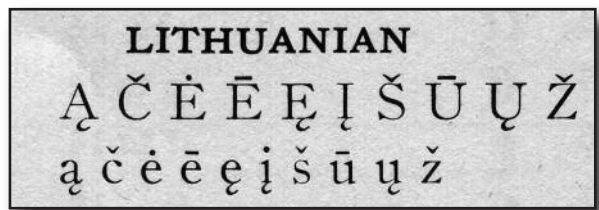
Special Accents buvo atskiras ypatingas sąrašas, kur buvo įtraukta fonetikos, matematikos simboliai ir kitokios retesnės raidės su įvairiausiais ženklais. Šio sąrašo raidės jau buvo gerokai brangesnės. Klausiau Mykolo, kodėl taip yra, kodėl <ė> daug brangesnė ir neįtraukta į lietuvišką abėcėlę. Mykolas atsakė: „Tai paklausk jų pačių... Todėl kitos spaustuvės vietoj <ė> naudoja <ë>, nes pigesnė, o aš to nepripažįstu, lietuviška <ė> turi būti tik su tašku.“ Atsakiau, kad, mano nuomone, reikėtų parašyti, kad jie nežino darantys klaidą, kad turėtų įtraukti <ė> į lietuvišką abėcėlę. Morkūnas pironizavo: „Gerai, jeigu esi toks mandras, imk ir parašyk jiems. Abejoju, ar iš viso tavo laiškas nueis kur nors toliau nei šiukšlių dėžė. Mergenthalerio kompanija yra milžiniška, ir nematau, kad kreiptų dėmesį į kiekvieną užsakovo pastabą...“

Ankstesniame Mergenthalerio kataloge, spausdintame prieš 1939 m., dar buvo kaip lietuviškos pateiktos tiek <ë>, <Ė> su tašku, tiek <ė>, <Ė> su brūkšniu, iš viso net 10 lietuviškų diakritinių raidžių (žr. 7 pav.). Bet vėlesnis katalogas, kuriuo mes naudojome septintajame dešimtmetyje, jau buvo „praradęs“ raidę su tašku <ë>, <Ė>, mums tebuvo siūlomos vien

<ė> ir <Ė> (5 pav.). Kitaip sakant, kažkas iš lietuviškojo rinkinio išėmė ne tą raidę – turėjo pašalinti <ë> ir <Ė>, o išmetė <ė> ir <Ė>.

Nors mano anglų kalba toli gražu nebuvo „literatūrinė“, vis vien parašiau – sudėlioju laiškėlį ir, prisimenu, daugiau kažkuriam iš Morkūno spaustuvės nuolatinį lankytojų (dabar tikrai neprisimenu, kuriam – ar Jonui Račkauskui, tada dar ne daktarui, ar Povilui Žumbakiui, kuris taip pat dar nebuvo baigęs advokatūros studijų), kad mano laišką padarytų suprantamą.

Su užsakymų blanku (žr. 8 pav.) į Mergenthalerio kompanijos centrą New Yorke išsiunčiau ir savo laišką. Po kiek laiko gavome užsakytas matricas ir savo nuostabai pamatėme, kad <ë> ir <Ė> jau įvertintos mažiau

7 pav. Specimen Book of Linotype Faces, Brooklyn, NY: Mergenthaler Linotype Company, n.d. [prieš 1939], 892 2 (2 https://www.circuitousroot.com/artifice/letters/press/compline/typography/books/mergenthaler/big-red/index.html

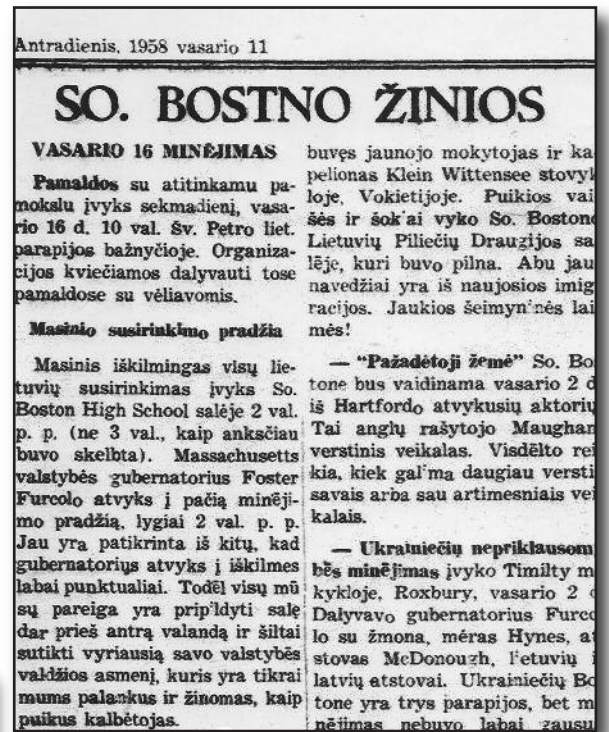
(tiek pat, kiek ir kitos lietuviškos raidės), ir, regis, buvo gražinta šiek tiek pinigų, nes išsiųsdami užsakymą skaičiavome kompanijos anksčiau nustatytomis kainomis. Morkūnas stebėjosi, kad palyginti lengvai pavyko įveikti išgalėjusią ortografijos klaidą.

Dar įdomiau buvo gauti apie 1965 m. ar kiek vėliau naujai parengtą Mergenthalerio kompanijos raidžių katalogą (jis leistas kas dveji treji metai) – į lietuvišką abėcėlę jau buvo įtrauktos <ė> ir <Ė>. Dabar tikrai neprisimenu, ar kataloge buvo palikta ir ta daugelį metų naudota <ë> ir <Ė>. Nors tą raidžių katalogą ilgai saugojau spaustuvėje, deja, jis dingo per spaustuvės kraustymą į Michigan valstiją.

Nuo to laiko, tai buvo apie 1965 m., ir kitos spaustuvės, pirkdamos lietuviškus ženklus, pradėjo rinktis <ė>, nebe <ë>. Tada, pavyzdžiui, „Drauge“ kartais toje pačioje skiltyje naudota ir naujoji <ė>, ir dar senoji <ë> (žr. 9 pav.)

Mykolo Morkūno spaustuvėje linotipus (tada jau turėjome du) taip pat sutvarkiau taip, kad didžiųjų raidžių ženklai būtų didesni nei normalaus aukščio raidės, o ne sumažintos, kaip tada būdavo įprasta.

Vadinasi, 1939 m. kataloge lietuviškomis kažkodėl buvo laikomos dvejopos diakritikus turinčios rai-

9 pav. „Draugas“, 1958 m. vasario 11 d., 7: matyti pramaišiu vartotos <ë> ir <ė> raidės: vėliavomis (9 eil.), salėje (13 eil.), valstybės (16 eil.), minėjimo (14–15 eil.), Todėl (18 eil.), valstybės (21 eil.), kalbėtojas (24 eil.), vaišės (2 skilt., 6 eil.), salėje (2 skilt., 7–8 eil.), šeimyninės (2 skilt., 10 eil.), laimės (2 skilt., 10–11 eil.), Pažadėtoji (2 skilt., 12 eil.), žemė (2 skilt., 12 eil.), Visdėlo (2 skilt., 16 eil.), nepriklausomybės (2 skilt., 20–21 eil.), minėjimas (2 skilt., 21 eil.), mėras (2 skilt., 24 eil.), minėjimas (2 skilt., 27–28).

dės: <ë>, <Ė> ir <ė>, <Ė>. Tačiau kažkada tarp tų 1939 ir 1950 m. kažkas Mergenthalerio kompanijoje, matyt, susekė, kad lietuvių kalbai dvejopą diakritikų virš <e>, <E> nereikia, ir vieną diakritinę raidę išmetė. Bet mesdami turbūt nepataikė, ir pradingo mūsų lietuviškoji <ë>, <Ė>, liko tik keistoji <ė>, <Ė>. Po mano laiško Mergenthalerio kompanijai kataloguose lietuvių ortografijai daryta skriauda vis dėlto atitaisyta – <diakritinė <ë>, <Ė> buvo gražiai išrikiuota tarp kitų aštuonių lietuviškų diakritinių raidžių.

Naudota literatūra:
„Draugas“, 1958 m. vasario 11 d., 7.
Linotype Machine Principles. The Official Manual, Mergenthaler Linotype Company, Brooklyn, New York, 1940.
One-Line Specimens of Linotype Faces, Mergenthaler Linotype Company, Brooklyn, N. Y., 1950, 230.
Specimen Book of Linotype Faces, Brooklyn, NY: Mergenthaler Linotype Company, n.d. [prieš 1939] (https://www.circuitousroot.com/artifice/letters/press/compline/typography/books/mergenthaler/big-red/index.html).

Paskelbta
Archivum Lithuanicum 22, 2020 ISSN 1392-737X

„Draugas“ dėkoja už galimybę pasidalinti su skaitytojais šiuo įdomiu straipsniu.

Table with columns for various languages and their corresponding accented characters. Includes languages like African, Albanian, Anglo-Saxon, Basque, Catalan, Danish, Dutch, Esperanto, Estonian, Finnish, Flemish, French, German, Hungarian, Icelandic, Italian, Lithuanian, Polish, Portuguese, Spanish, Swedish, Tagalog, Turkish, Welsh, and Yugo-Slav.

5 pav. Linotype faces, One-Line Specimens, Mergenthaler Linotype Co., 1950, 134: tarp lietuviškų raidžių telikusios <ë> ir <Ė> su brūkšniu, nebėra <ë> ir <Ė> su tašku.

Table showing 'STANDARD ACCENTS' and 'SPECIAL ACCENTS' for various languages. It lists characters like Ą, č, ĕ, ė, ę, į, š, ū, ū, ž and their variations with accents and diacritics.

6 pav. Linotype faces, One-Line Specimens, Mergenthaler Linotype Co., 1950, 135: tarp Standard Accents raidžių lietuviškųjų <ë> ir <Ė> su taškais nebėra, jos atsidūrusios prie Special Accents.

A complex Linotype Matrix Order form. It includes fields for 'NEW LINOTYPE MATRIX ORDER', 'Mergenthaler Linotype Company', 'Pl. Size', 'Magazine', 'Bridge Matches', 'Keyboard Diagram', 'Font Orders', and 'Dashes'. It also contains a 'REMARKS' section and a 'CHECK HERE' section for ordering instructions.

8 pav. 1965 m. Mergenthalerio Linotype kompanijos blankas užsakyti užsienio kalbų diakritikams; lietuviškos <ë> ir <Ė> buvo neįtrauktos.

CHIRURGAJAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
MercyHealth Hospital and
Medical Center - Walworth
N2950 State Road 67 Lake Geneva, WI 53147
262-245-0535

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

Darius Bliznikas MD SC
Ear, Nose and Throat • Allergy

7110 West 127th st. Ste 210 708-586-2212
Palos Heights IL 60463 www.palosenet.com

SKELBIMAI

www.draugas.org

773-585-9500

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbuvietyje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elmhurst: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
Libertyville: 847-984-2500
www.illinoispain.com

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA – AKINIAI
2701 W 69 th St., Chicago, IL
5706 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
963 N. 129th Infantry Dr. #110
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. SIMONA ŽILIŪTĖ
Dantų gydytoja

perėmė dr. Petreikytės kabinetą.
Laukiami ir seni, ir nauji pacientai.
9055 S. Roberts Road,
Hickory Hills, IL

Tel. 708-598-4055

Valandos susitarus

DR. RAMUNĖ MACIJAUŠKAS

Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-2131
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS

Dantų gydytoja
11739 Southwest Hwy,
Palos Hts, IL 60463
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

DR. DAIVA BIDVA

Dantų gydytoja
950 York rd. #110
Hinsdale, IL 60521
Tel. 708-485-2828

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS

DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas • TMJ/TMD gydymas

DR. DALIA JODWALIS

Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

KEPYKLA IR DELIKATESAI

6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę – www.racinebakery.com

doleris.com
tickets@doleris.com
1-800-514-9989
PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

REAL ESTATE

**FIRST RATE
REAL ESTATE**

**Chicago and
surrounding areas**

Bus: 773-767-2400
Cell: 312-805-4851
Fax: 773-767-9886

E-mail: ausra.padalino@gmail.com

Aušra Kriščiūnaitė Padalino
Sponsoring Broker/savininkė

Kalbame lietuviškai, ispaniškai, angliškai

Patirtis – daugiau nei
35-eri metai

Perkate ar parduodate namą?

Nekilnojamo turto
žinovė siūlo savo
paslaugas
pietvakarinėje
Michigano dalyje –
Harbor Country: Union
Pier, New Buffalo,
Sawyer, Harbert,
Bridgman, Three Oaks ir kt.
Aptarnauja ir Čikagos apylinkes.

**21 Danutė (Donna)
Navickas**

C21 Affiliated – Illinois & Michigan
Tel. 630-917-0062

www.draugas.org
773-585-9500

Tapkime draugais!

55 metų moteris, gyvenanti Čika-
goje, norėtų bendrauti su moteri-
mis ar vyrais. Parašykite man:

ddelfi68@yahoo.com

SIŪLO DARBĄ

Ieškome slaugės prižiūrėti 80 metų
moterį, sergančią Alzheimeriu. Dar-
bas su apgyvendinimu Atlantoje, Geor-
gia valstijoje.

Skambinkite Vidai tel. 310-228-7222.

Reikalinga moteris prižiūrėti

senesnio amžiaus vyrą.

Darbas su apgyvendinimu.

Tel. 312-841-6319

IEŠKO DARBO

Moteris ieško darbo.

Legalūs dokumentai, vairuoja.

Tel. 708-692-9120

PASLAUGOS

PARDAVIMAS IR TAISYMAS

MIGLINAS TV

GE/RCA ATSTOVYBĖ

2346 W. 69th Street

Tel. 773-776-1486

PERKA

**BRANGIAI PERKU
GINTARO DIRBINIUS
IR GINTARO GRYNUOLIUS.**

tel. 708-603-5494

MUTUAL FEDERAL BANK

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

Lietuvos šventė Lemonte

Minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, Lemonto miesto centre buvo iškelta trispalvė ir aidėjo Tautiška giesmė.

Jau tradicija tapusio renginio dalyvius kreipėsi JAV LB Lemonto apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė ir LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, šiltai pasveikinęs visus su Nepriklausomybės atkūrimo švente. Lemonto miesto atstovas George Schafer, perdavė linkėjimus nuo mero John Egofske. Jis pasveikino susirinkusiuosius su laisvės atkūrimo švente ir pasidžiaugė, kad tiek daug lietuvių gyvena Lemonte ir kad jie yra svarbi šio miesto dalis. Minėjime dalyvavo generolo T. Daukanto jūrų šaulių kuopos, Lietuvių Fondo, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos, JAV LB Krašto valdybos, Lemonto miestelio ir kitų organizacijų atstovai, verslo įmonių, bendruomenės grupių nariai.

Sveikiname visus su Kovo 11-osios švente ir dėkojame renginio organizato-

Trispalvės pakėlimas Lemonto centre – graži Kovo 11-osios paminėjimo tradicija.

LR gen. konsulato Čikagoje nuotraukos

riams – JAV LB Lemonto apylinkėi ir Pasaulio lietuvių centrui.

LR generalinio konsulato Čikagoje inf.

Vairuodami neviršykime greičio

Pranešama, kad nuo kovo 1 d. jau skiriamos piniginės baudos tiems vairuotojams, kurių automobiliai bus nufilmuoti viršijantys nustatytą greičio ribą. Čikagos mieste yra įrengtos filmavimo kameros tose miesto vietovėse, kuriose per greitas automobilių vairavimas gali būti pavojingas vaikams. Tai vadinamos vaikų saugumo zonos (Children's Safety Zones). Vairuotojai, kurie 6–8 myliomis viršys nustatytą greičio ribą, bus nubausti 35 dol. bauda, o tie, kurie greičio ribą viršija 11 mylių per valandą ar daugiau, privalės sumokėti 100 dol. baudą.

Vietovės Čikagoje, kur įrengti greičio filmavimo aparatai, nurodytos tinklalapyje <https://webapps1.chicago.gov/traffic/>.

Parengta pagal www.chicago.gov.

MARIA PAPPAS
COOK COUNTY TREASURER

cookcountytreasurer.com

Enter your street address:

- **Pay your First Installment property taxes online**
  - No late fee through **May 3, 2021**
- **Search \$76 million in available refunds**
- **Make sure you're not missing out on \$46 million in available exemptions**
- **See if your property is on the Tax Sale List**

A † A
MARIJAI KUPRIENEI

palikus šią žemę, liūdime kartu su jos vaikais – mūsų brangiais draugais ir bendradarbiais.

VIDA, JONAI, SAULIAU, priimkite mūsų užuojautą ir paguodą sunkaus išsiskyrimo valandą. Jūsų mama visada bus su jumis.

„Draugo“ redakcijos ir administracijos darbuotojai

A † A
MARIJAI KUPRIENEI

palikus šį pasaulį, reiškiamo gilią užuojautą visai KUPRIŲ šeimai, o ypač SAULIUI, JONUI ir VIDAI, su kuriais glaudžiai bendradarbiaujame.

Jūsų netektis dabar skausminga, bet kitas susitikimas amžinoje šviesoje bus be galo džiaugsmingas.

„Draugo“ leidėjai ir Draugo fondo tarybos nariai

Skaudžią netekties valandą, netekus mylimos sesers Dainos, nuoširdžiai užjaučiame MARIŲ NARI, velionės artimuosius ir gimines.

JAV LB Krašto valdyba

**PETKUS & SON
 FUNERAL DIRECTORS**

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.

CICERO, 5940 W. 35 ST.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)

Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

**JAV LB Tarybos rinkimai.
 Pratęstas kandidatų užsiregistravimo terminas**

Jau septintą dešimtmetį skaičiuojanti JAV Lietuvių Bendruomenė (LB) yra pelno nesiekianti organizacija, vienijanti JAV gyvenančius lietuvius ir jų šeimų narius. JAV LB veikla yra be galo įvairi: organizuoja lituanistinių mokyklų veiklą, ruošia kultūrinius renginius, dainų ir šokių šventes, sporto turnyrus, mokslo simpoziumus, atstovauja JAV lietuviams Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Taryba yra svarbus JAV LB padalinys, nustatantis organizacijos veiklos kryptį bei būdus. Todėl JAV LB Tarybos rinkimai yra ypatingai svarbūs JAV gyvenantiems lietuviams – juose išrinktų kandidatų sprendimai darys įtaką visai bendruomenei. Labai svarbu kiekvienam iš mūsų aktyviai dalyvauti rinkimuose ir atsakingai išrinkti kandidatus, kurie planuos šios organizacijos veiklą kitus trejus metus. Balsavimas Tarybos rinkimuose (internetu, paštu arba asmeniškai) vyks 2021 m. gegužės 1–15 dienomis. Tarybos rinkimuose gali balsuoti LB nariai, sulaukę 18-likos metų. JAV LB nariais gali būti JAV gyvenantys lietuviai, mišrių šeimų ne lietuvių kilmės sutuoktiniai ir tokių šeimų palikuonys. **Visi kandidatai turi užsiregistruoti iki kovo 25 d.**

Daugiau informacijos apie rinkimus:

<https://javlb.org/tarybos-rinkimai/>

angliškai: <https://javlb.org/en/info-for-candidates/>

Kviečiame registruotis balsavimui: <https://javlb.org/register>

Informacija kandidatams:

<https://javlb.org/informacija-kandidatams/>

angliškai: <https://javlb.org/en/info-for-candidates/>

JAV LB Tarybos rinkimų komisija

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad 2021 m. kovo 6 d. mirė mūsų mylima mama, močiutė, promočiutė

A † A
**MARIJA SABALIAUSKAITĖ
 KUPRIENĖ**

Gimė 1922 m. rugpjūčio mėn. 15 d. Viktoro Sabaliausko ir Emilijos Pukelytės Sabaliauskienės šeimoje Kelmėje, Lietuvoje.

Gyveno Cicero, Illinois.

Lankė Marijos Pečkauskaitės gimnaziją ir Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. Karo metu pasitraukė į Vokietiją. Po karo studijavo Eberhard Karls universitete Tübingene, kur apgynė doktoratą iš odontologijos.

Daugiau kaip 40 metų dirbo Rush-Presbyterian St. Luke's ligoninės histologijos skyriuje, buvo patologijos laboratorijos vedėja.

Giliame liūdesyje liko: duktė Vida, sūnūs Jonas ir Saulius su žmona Roma, anūakai – Tomas su žmona Isida, Petras su žmona Karla, Rima su vyru Andriumi Rusinu, Edvardas su žmona Rebecca, Paulius su žmona Madhavi ir Jonas Juozas; proanūakai Atticus, Everett, Ocelotas, Mazatli ir Oliver Kupriai bei Daiva ir Laima Rusinaitės. Velionės vyras Vacys Kuprys mirė 1975 m.

Kovo 20 d., šeštadienį, 10 val. r. Šv. Antano bažnyčioje, 1500 S. 50th Ave., Cicero, IL bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius, draugus bei pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Liūdinti šeima

Laidotuvių direktorius – Palos Gaidas, tel. 708-974-4410 arba www.palosgaidasfh.com

A † A
DAINA NARIS RUDAITIS

Tyliai iškeliavo 2021 m. kovo 10 d.

Gimė 1951 m. birželio 29 d. Chicago, IL.

Nuliūdę liko: duktė Taiyda (Rudaitytė) su vyru Ričardu bei dukros Maja ir Ariana; dukra Milda Rudaitis; brolis Aldas Naris su žmona Maria, jos sūnus Christopher su šeima; brolis Marius Naris su žmona Dalia ir vaikais Mantu ir Vaida; sesuo Laura Lapinskas, jos vaikai Alius su žmona Hayley ir Siga. Taip pat liūdi Rudaičių šeima ir Aušra Babickienė, giminės Lietuvoje ir kiti artimieji.

A. a. Daina Rudaitis buvo a. a. Prano ir a. a. Gintros Narių duktė.

Atsisveikinimas su velione vyks trečiadienį, kovo 17 d., 9 val. ryto Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje, Lemonte, kurioje 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už velionės sielą. Po pamaldų urna su velionės palaikais bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Kviečiame draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime ir laidotuvėse.

Prisiminkite a. a. Dainą Rudaitį savo maldose.

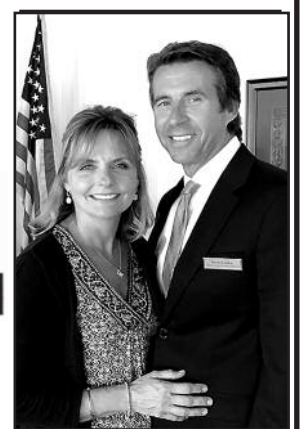
Vietoje gėlių prašome aukoti LSA-Nerijos tuntu.

Nuliūdusi šeima

Žymenį
 „Geriausios laidojimo paslaugos“
 Southtown suteikė

**Palos-Gaidas
 FUNERAL HOME**

11028 S. Southwest Hwy. Palos Hills, Illinois
 (708) 974-4410 www.palosgaidasfh.com

KEIČIASI LAIKAS

Neužmirškite – šį savaitgalį, naktį iš šeštadienio į sekmadienį, pradėsime gyventi vasaros laiku. Kovo 14 d. 2 val. ryto laikrodžių rodyklės reikia pasukti vieną valandą į priekį.

Pal. J. Matulaičio misija kovo 14 d. po 11 val. r. šv. Mišių maloniai kviečia dalyvauti Grasildos Reinytes-Petkienes knygos „Adelė Dirsytė“ pristatyme.

Jei knygos pristatyme dalyvausite nuotoliniu būdu, registruokitės čia:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSevM_iF7geNVZ4IZOSYjsaZoeSgoX-RDAT7JR9Nb0FQ1L8Ueg/viewform

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. 83 Miles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užsaga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

INSURANCE AND FINANCIAL
708-433-7777

Automobilių Namų Gyvybės, Biznio, DRAUDIMAI

Draudžiame IL ir IN valstijose

Vilma

Virginija

7667 W. 95th St., Suite 207
Hickory Hills, IL 60457
www.javinsuranceandfinancial.com

„Draugas“ siūlo išigyti lietuviškų velykinių atvirukų!

Pasveikinkite savo artimuosius ir draugus, išsiųsdami jiems tautinių margučių atvirukų! Jų galite užsisakyti paskambinę tel. 773-585-9500 (administracija) arba tel. 630-805-1404 (Audronė Kižytė).

Vieno rinkinio (3 skirtingi atvirukai) kaina – 3 dol. Persiuntimas – 2 dol.

Užsakau ( ) rinkinių
Auka ( ) dol.
Iš viso ( ) dol.

Siunčiu čekį # _____

Prašau išsiųsti atvirukus šiuo adresu:

Vardas, pavardė _____

Adresas _____

Miestas _____

Valstija _____ Zip Code _____

Tel. numeris _____ el. paštas _____

Čekį siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Jūsų dėka „Draugas“ gyvuoja jau 112 metų!

1YR - 0.75 % APY*
2YR - 1.00 % APY*
*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
 www.clcu.org

www.facebook.com/draugolaikrastis

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com

Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Investiciniai fondai • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

www.draugofondas.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

COVID-19: Kovo 12 d., 11 val. 30 min.

	Užsikrėtusių	Išgijusių	Mirusių
Pasulyje	119,352,757	95,616,143	2,645,404
JAV	29,931,946	21,495,899	543,792
Lietuvoje	204,356	190,234	3,373